

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, syysk. 5 - Wed. Sept. 5, 1990

FINNISH AMERICAN WEEKLY

86 vuosikerta Vol. LXXXVI No. 35

45 cents

Kuva: Suomi College

Suomalainen rock kaikui FinnFestissä Miljoonasade menestyi

Miljoonasade, yksi Suomen suosituimmista rockyhtyeistä, teki ensimmäisen Yhdysvaltain keikkansa heinäkuisen FinnFest '90:n yhteydessä esiintymällä Houghton County Arena urheiluhallissa Hancock, Michiganissa.

Miljoonasade meni yleisöön. Runsas tuhatpäinen kuulijajoukko antoi suomalaisbändille erittäin suopean vastaanoton. Paremman kuin kandan-suomalaiset, totesivat bändin pojat konsertin jälkeen.

Heistä oli erittäin yllättävää nähdä yleisön joukossa harmaahapsisia täitejä. Ja vielä yllättävämpää oli se, että ensimmäisen biisin päätyttyä he eivät poistuneet paikalta, vaan, taputtivat ja jatkoivat kuuntelmistaan.

"Suomessa ei tulisi kuulonkaan, että bändi voisi esiintyä näin eri-ikäiselle joukolle," kommentoi Mikko Puska, toinen Miljoonasadeen kahdesta mukana seuranneesta managerista.

"Lennä Juri Gagarin", lauloi Heikki Salo Suomi Collegien T-paidassa Houghton County Arenan lavalla FinnFest '90 juhliilla Hancock, MI:ssä, Miljoonasadeen ensimmäisellä USA:n keikalla.

Viime vuonna Miljoonasade esiintyi Kanadan Suomalaisen Suurjuhlilla Sudburyssä melko hyvällä menestyksellä. Sitä seurasi sitten kutsu tämän vuoden FinnFestiin.

Hancockiin Miljoonasade saapui Torontosta, Kanadasta, missä se esiintyi paikallisella Spectrum-klubilla.

Miljoonasade on ollut koossa "viisi pitkää vuotta", kuten sen jäsenet itse asian ilmaisivat. Solisti Heikki Salo säveltää ja on tekstittänyt kaikki yhtyeen laulut.

Kitaristi Matti Nurro säveltää myös paljon. Kosketinsoittimia soittava Olli Heikkinen kertoi säveltäneensä yhden biisin, lisäten "mutta nuo pojat eivät osaa soittaa sitä". Basso soittava Ari Laaksonen kertoi säveltävänsä vähän. Jarmo Hovi on viisihenkisen bändin rumpali. Iältään he ovat 27 - 32-vuotiaita.

Matkalla oli mukana myös managerien Puskan ja Harri Karvisen lisäksi kaksi musiikin teknillisestä puolesta huolehtivaa henkilöä.

Solistin Salon mukaan miljoonasade on sellainen sade, joka saapuu maanviljelijän iloksi pitkän kuivan kauden jälkeen. Eli vettä tulee taivaan täydeltä.

jatkuu sivulla 13

Lyijymyrkytyksen vaara ehkä arvioitua suurempi

Yli 6 miljoonaa amerikkalaislasta on alttiina lyijymyrkytykselle, arvioivat Atlantassa jokin aika sitten koontuneet Centers for Disease Control -ryhmän tutkijat. Luku on 15 kertaa suurempi kuin aiemmin on arvioitu.

Tutkijat aikovat suositella kansallisen lyijymäärän suositusten alentamista 40-60 prosentilla.

Uusien tutkimusten perusteella näyttää siltä, että lyijy vaurioittaa akateemisessa menestyksessä tarvittavia kykyjä nykyisiä terveystarjoja alhaisempina pitoisuuksina.

Tutkijat ovat tienneet jo vuosia, että bensiinin, maalien ja muiden tuotteiden sisältämä lyijy on vaarallista. Vasta viime aikoina he kuitenkin ovat kiinnittäneet huomiota

siihen, kuinka vaarallisia jo pienet lyijypitoisuudet ovat lapsille.

Muun muassa Bostonissa, Cincinnatiassa ja Australiassa tehdyt tutkimukset osoittavat, että altistuminen hallituksen sallimillekin lyijypitoisuuksille voi alentaa lapsen älykkyysosamäärää, ehkäistä kasvua ja haitata muuten fyysistä ja

jatkuu sivulla 3

Vanhemmat passiivisia koulutuksen suhteen

WASHINGTON - Vanhemmat ottavat kiitettävästi osaa lastensa koulutukseen vain Connecticutissa ja Wyomingissa, todetaan tuoreessa vanhempien osallistumista käsittelevässä maanlaajuisessa selvityksessä.

Amerikkalaisten vanhempien ja lasten yhdistys AAPC laati raportin, koska aiemmin julkaistun Carnegie Foundationin tutkimuksen mukaan yhdeksän kymmenestä opettajasta uskoo, etteivät vanhemmat välitä lastensa koulutuksesta.

AAPC:n vanhempainryhmän johtaja Scott Stapf kutsui nyt julkaistua raporttia "herätyskuudoksi" vanhemmille, jotta nämä ottaisivat aktiivisemman roolin koulutuksessa.

Stapfin mielestä on tuhoisaa ajatella, että vain opettajien, kouluviranomisten ja lainsäätäjien on oltava huolissaan koulutuksen kriisistä. "Jos vanhempia ei oteta ku-

vaan mukaan, suuri osa jää pois," hän sanoi.

Selvityksessä arvioitiin osavaltioita kuudella alueella: vanhempien passiivisuus, Head Startin osallistuminen, opettajien ja oppilaiden lukumäärän suhde, oppilasta kohden käytetyt varat, valmistautumisprosentti ja tulokset standarditesteissä.

Vain Connecticut ja Wyoming saivat yleisarvosanaksi "A". Havaiji, Texas, South Carolina, Georgia, Tennessee ja Louisiana saivat arvosanaksi "F".

AAPC yrittää vaikuttaa tilanteeseen ohjekirjasella, jossa neuvotaan vanhemmille 10 keinoa osallistua koulujen toimintaan.

AAPC:n arvosanat:

A - Connecticut, Wyoming.
B - Kansas, Massachusetts, New Jersey, Minnesota, Vermont, Iowa, Wisconsin, Maryland, Nebraska, Montana, Pennsylvania, North Dakota, jatkuu sivulla 3

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8-10

- Meeting of the Revontulets
- TORI '90 coming up at Saima Park
- Suomi Synod microfilming project nears goal

Sisäsivuilla:

- Ravintolareissulla Rhode Islandissa sivu 4
- Floridan uutisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Sekatavarakauppaa Colonia Finlandesin tienvarressa pitävä Pentti Sorunen lähti äitinsä mukana Argentiinaan 1949, vaikka maan talouden

alamäki oli jo alkanut. Mutta elämä sodanjälkeisessä Helsingissä tuntui vielä epävarmimmalta.

Suomen kieli elää yhä viime vuosisadan yhteisössä

Colonia Finlandesin suomalaiset eivät anna periksi

COLONIA FINLANDESA, Argentiina - Argentiinalainen Misionesin maakunta työntyy umpisuolena Brasilian ja Paraguayn väliin. Täällä vesi syöksyy yli 70 metrin korkeudesta Iguacu-putousten höyryävään Pa-

holaisen kurkkuun.

Täällä on puolitulooppisesta viidakosta esiin kaivet-
tuja jesuiitan 1600-perustamien luostareiden raunioita. Tähän luotiin myös toisenlaisia yhteisöjä, ei yhtä tun-
nettuja, mutta vielä vuosisata perustamisensa jälkeen toimivia. Yksi niistä on Oberan kaupungin liepeillä sijaitseva Colonia Finlandesa.

Ensimmäiset pohjoismaalaiset saapuivat Argentiinaan, Brasilian ja Paraguayn raja-
seudulle 1890-luvulla, suoma-
laiset vuosikymmen myöhem-
min. 1906 perustettiin suomenruotsalaisen tiedemies-
boheimin Arthur Thesleffin
aloitteesta silloin Nuova Fin-
landiaksi (Uusi Suomi) kutsut-
tu siirtokunta. Silloin Suo-
messakin hienojen sukujen
keskuudessa vallinnut "takai-

sin luontoon" -trendi osoittai-
tui kuitenkin käytännössä
hankalaksi toteuttaa. Ostetun
alueen kivikkoisen maaperä
ei antautunutkaan viljeltäväk-
si toivotulla tavalla. Puolituloop-
pinen - kesällä kuuma ja pö-
lyävä, talvella märkä ja liejuin-
nen - ilmasto karjaa syövine
hyönteisineen sai monien uu-
disraivaajahengen talttu-
maan. Monet palasivat kotiin
vähin äänin. Mutta löytyi toi-

sia, tällä kertaa kovaan työhön
tottuneita yrittäjiä, jotka olivat
valmiit ottamaan haasteen
vastaan.

Brasilian hallituksen 1910-
20 -luvulla harjoittama propa-
ganda sai monen siirtolai-
sen suuntaamaan kulkunsa
sinne. Useimmat asettuivat
asumaan eteläosiin, missä il-
masto soveltuu paremmin
pohjoisen asukkaalle kuin
höyryävässä tropiikissa. Osa
muuttajista siirtyi suuriin lu-
pauksiin pettyneenä syvem-
mälle lounaaseen, Argentiin-
nan puolelle. Kun Olavi Paa-
volainen kävi 30-luvulla Co-
lonia Finlandesassa, yhteisös-
jatkua seuraavalla sivulla

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in
December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O.Box 600, Fitchburg,
MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O.Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to
appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for
typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without
charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be
made within one week of Publication. Credit is made only for the first
insertion.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1990: Yhteensä \$7,361.62

Finnish American Club of Saiman ja
Raivaajan 84.:ltä Kesäjuhliilta \$1,564.38

Saiman Puistossa pidettävien Kesäjuhlien tulot jaetaan
aina Raivaajan ja FACS:n kesken.

Kiitos kaikille, jotka antoivat panoksensa joko työsken-
telemällä juhlien hyväksi tai osallistumalla niille! Autatte
siten suomalaisen kulttuurin ja perinteiden ylläpitoa. Juh-
lien voittotulot ovat elintärkeitä niin Raivaajan kuin Sai-
man Puistonkin tulevaisuudelle.

Nimipäivät

Syysk. 13 p., Orvo
Syysk. 14 p., lida
Syysk. 15 p., Sirpa
Syysk. 16 p., Hellevi, Hillevi
Hille

Syysk. 17 p., Aili, Aila
Syysk. 18 p., Tyne, Tyyni
Syysk. 19 p., Reija

COLONIA...

jatkoa edelliseltä

sä asui noin 200 suomalaista. Nyt heitä on jäljellä kourallinen. Hekin asuvat alueella melko hajallaan, mutta suomen kieli ei vielä ole täysin hävinnyt espanjan rinnalta.

Viidakkoveitsi pysyy kädessä

Erja Caselius tuli Argentiinaan 17-vuotiaana nuorena naisena 1929, ja Juho Salmi vuotta myöhemmin. Tämä vilkas ja energinen pariskunta asuu Argentiinassa syntyneen opettajatyttärensä Elisan ja tämän sisarentyttären Delian kanssa Campo Ramonin alueella, puolen tunnin ajomatkan päässä Colonia Finlandesasta.

Misionessin punaisesta maaperästä kasvavat yerba-pensaat, joista valmistetaan matea, teen tapaisista, pillillä imetäviä juomaa, hallitsevat maisemaa. Pääasiassa niistä lähtee tämänkin perheen toimeentulo. 12 hehtaarin yerbaistutuksista saadaan noin 50 tonnia matea. Lisäksi he viljelevät viiden hehtaarin alalla tung-puuta, jonka hedelmistä saatavaa öljyä käytetään kevytelektronikassa eristeenä. Täältä se kulkeutuu mm. Philipsin teitokoneisiin. Seitsemän hehtaaria villiä metsää tuottaa puuta, josta valmistetaan huonekaluja.

83 vuoden iästä huolimatta Juholla pysyy vielä machete vakaasti kädessä, ja viidakkoveitsen sivallusten alla kaatuu puskaa tarvittaessa, siinä missä polttopuitakin.

Suku jatkuu

Kaikilla ei ole mennyt aivan yhtä hyvin. Viljo Niskanen syntyi Colonia Finlandesassa 1932. Hänen karjalaiset vanhempansa lähtivät Brasiliaan 1912 ja siirtyivät pian sen jälkeen Argentiinan puolelle.

- Jos vieraalle ei tarjota ensimmäiseksi matea, se ei voi tuntea itseään tervetulleeksi, sanoo argentiinalainen Viljo suomeksi, ilman vierasta korostusta, ja ojentaa minulle pillillä varustetun tinakupin täynnä kitkeränmakuista juomaa.

Matesta irtoaa Viljon leipäkin, tupakan ja teen lisäksi. Koko ikänsä niitä viljeltyään hän joutui myymään tilansa 70-luvulla maksaessaan kahdeksan lapsensa koulunkäyntiä. Ostajaksi tarjoutui Suomen kunniakonsuli Hugo Sand, jolle Viljo edelleenkin tekee töitä 700 australen (n. 550 mk) kuukausipalkalla. Nuorimmat lapset käyvät vielä koulua, ja kun vierailin hänen luonaan heinäkuussa, oli yhdelle hänen tyttäristään juuri syntynyt poika Oberan klinikalla.

- Sellasta on tää elämä, sanoo Viljo toistuvasti.

Kourallinen jäljellä

Pentti Sormunen pitää sekatavarakauppaa Colonia Finlandesassa johtavan tien risteyksessä. Vuonna 1949, silloin 18-vuotias stadin kundi

tuli Argentiinaan vanhempiensa ja veljiensä kanssa. Argentiinan yhä jatkuva taloudellinen alamäki oli silloin jo alkanut. Pentin mielestä se johtui maan silloisesta presidentistä, Juan Peronista. Elämä sodanjälkeisessä Suomessa tuntui kuitenkin niin epävarmalta, että Sormusen perhe päätti kaikesta huolimatta koettaa onneaan Argentiinassa.

Suomalaisia siirtokuntia on muuallakin Etelä-Amerikassa: Brasilian Penedo ja Paraguayn Colonia Alborada. Viimeksi mainitusta suomen kielestä on jo hävinnyt lähes täysin, kun taas Penedossa on useita hyviä suomea puhuvia.

Penedossa pohjoismaiset siirtolaiset huomasivat ajoissa erilaisen kulltuurinsa sisältämän arvon, ja useimmat siirtyivät huonosti tuottavasta maanviljelyksestä turistikseen pariin. Asiaa helpotti tietysti myös paikan sijainti suurkaupunkien välittömässä läheisyydessä.

Misionessin siirtolaisten elämä on tiukemmin kiinni maassaan. Oberan kaupunki ja Colonia Finlandesassa ovat seudun kauneudesta huolimatta syrjässä turistien valtaväyliltä. Mutta asukkaiden - niin suomalaisten kuin muualtakin tulleiden - ystävällisyys ja vieraanvaraisuus olivat asioita, joitten varjoon ainakin minun kohdallani olivat jäädytetyt seudun kuulut nähtävyydet: rautiot ja vesiputoukset.

Petri Kosonen
(Demari)

LYIJYMYRKYTYKSEN...
jatkoa etusivulta

henkistä kehitystä.

Tutkijoiden mukaan lyijymyrkytyksen riski on suurin köyhissä yhteisöissä, joissa se voi osittain olla selityksenä koulun keskeyttäneiden korkealle määrälle.

Lasten veren lyijypitoisuus pitäisi yrittää pitää alle 10 milligramman, tutkijat suosittelevat. Arviolta 15 prosentilla amerikkalaisista lapsista lyijypitoisuus on yli 10 prosenttia. Vielä 1980-luvun jälkipuoliskolla kansallinen suositus lyijypitoisuuden turvalliseksi määräksi oli 25 prosenttia.

Lyijymyrkytyksen mahdollisia aiheuttajia ovat maalien ja bensiinin lisäksi mm. tölkkiruuat, jäteöljy sekä lyijypitoiset lelut ja korut.

VANHEMMAT...
jatkoa etusivulta

South Dakota, Rhode Island, New Hampshire, Maine.

C - Ohio, Illinois, Colorado, Oregon, New York, Missouri, Michigan, West Virginia, Delaware, California, Arkansas, Virginia, Washington, Indiana, Nevada, District of Columbia.

D - Oklahoma, Mississippi, Florida, Idaho, Utah, New Mexico, Arizona, Alabama, North Carolina, Kentucky.

F - Havaiji, Texas, South Carolina, Georgia, Tennessee ja Louisiana.

SOTAINVALIDIT MARSSIVAT elokuun 18. päivänä Helsingissä Sotainvalidien Veljesliiton 50-vuotisjuhlan kunniaksi. Veljesliiton perustivat talvisodan sotainvalidit auttamaan vammautuneita kohtalotovereitaan. Liitto on perustanut useita hoito- ja kuntoutuslaitoksia sekä sairaskoteja ympäri maata. Nykyisin Suomessa on elossa noin 41,000 sodassa vammautunutta. Yli 65-vuotiaista suomalaismiehistä joka kahdeksas on sotainvalidi.

Suomen Kuvanveistäjäliitto juhlii

Kuvataiteen esikoinen on 80-vuotias

Suomen Kuvanveistäjäliitto on kuvataiteen ammattijärjestöistä ylivoimaisesti vanhin. Tänä vuonna liitto täyttää 80 vuotta. Maalariliitto on perustettu vuonna 1929 ja graafikoiden liitto vuonna 1931. Suomen Taiteilijaseura vietti viime vuonna kunniakkaita 125-vuotispäiviään, mutta se toimi aluksi kaikkien alojen taiteilijoiden yhteisjärjestönä.

Suomen Kuvanveistäjäliitto - tai oikeammin Finska Bildhuggarförbundet - perustettiin vuonna 1910, koska veistäjistä tuntui, että he jäivät maalareiden jalkoihin Taiteilijaseuran näyttely- ja muussa toiminnassa.

Aivan alussa olikin liitolla erittäin aktiivista näyttelytoimintaa mutta myöhemmin toiminta hiipui aika ajoin keskusteluterheksi. Viimeiset vuosikymmenet ovat kuvanveistäjäliitolle olleet aktiivista aikaa, jonka tuloksena liitto on nyt vahvempi kuin koskaan.

Rohkeasti liitto on ryhtynyt milloin taidevalimon tai kivi-veistämön milloin gallerian pyörittämiseen päämäärään aina palvella jäseniä ja edistää suomalaista kuvanveistotaidetta. Kaikilla näillä hankkeilla on ollut myönteistä merkitystä veistotaiteellemme.

Tällä hetkellä ovat Kuvanveistäjäliiton kasvualueita kansainvälinen toiminta; näyttelytoiminnan lisääminen niin kotimaassa kuin myös - ja erityisesti ulkomailla sekä julkaisutoiminta.

Jo perinteisiä jatkuvasti kiinnostavia toimintamuotoja ovat oman gallerian, Galleria

Sculptorin ylläpito, sekä kaikki se jäsenistöön kohdistunut neuvonta, avustaminen, edunvalvonta ja tiedotustyö, josta liitto saa jatkuvasti kiitosta osakseen.

Taiteilijaseuran viettäessä viime vuonna juhluvuottaan esitti seuran puheenjohtaja julkisuudessa ajatuksen liitton lopettamisesta ja samaa ajatusta tukee ilmeisesti myös maalariliitto.

Kuvanveistäjäliitossa ajatus ei ole ottanut tulta, liiton syyskokouksessa todettiin varsin yksimielisesti, että "muut liitot voivat kyllä yhdistyä Taiteilijaseuraan, mutta veistäjäliitto pidetään itsenäisenä."

Perustelut tähän löytyivät liiton perustamisajatuksista. Edelleen kokevat veistäjät jäävänsä maalareiden ja graafikoidenkin jalkoihin Taiteilijaseuran toiminnassa ja entistä suurempi tämä vaara olisi, jos itsenäisiä liittoja ei enää olisi.

Onhan selvää, että rajoitteilla määrärahoilla viedään ulkomaille mieluummin muuta kuvataidetta kuin painavia veistoksia.

Omaa liittoa tarvitaan myös sen jäsenlähisemmän otteen takia - on helpompi puhua toimeentulo- tai ammatillis-

PEKKA JYLHÄ

"Tähti leivoslaatikossa", 1989, sekatekniikkatyö, joka oli esillä liiton näyttelyssä Tukholmassa syksyllä 1989. Näyttely, jossa Jylhän lisäksi olivat mukana Juhani Harri, Mauno Hartman, Harry Kivijärvi ja Pekka Pitkänen, sai alkunsa Suomen ja Ruotsin Kuvanveistäjäliittojen liittäytymisen yhteistyön hedelmänä.

ta ongelmistaan omassa liitossa, jossa saa osakseen yksilöllisempää kohtelua.

Kirsti Hynynen
(Taiteilija)

Lentoemännästä ravintolan emännäksi

Rhode Islandin valtion Charlestowniin kahden tien risteyskseen on ilmestynyt komea kilpi, jossa sanotaan "Country Corner Restaurant" -open 6:30 am - 2:30 pm. Viereissä on viime vuoden heinäkuussa avattu ravintola, jonka omistaa Mirja Hanslin, nykyään itsekin paikallinen asukas.

"Aivan kuin vahingossa tuli aloitettua tämä homma", sanoo uusi liikenainen Mirja Hanslin.

"Olin juuri jäänyt pois 15 vuotta kestäneestä lentoemännän virastani ja jotain teki mieli tehdä. Meillähan oli tämä koti jo silloin tässä lähellä. Ravintola oli myytävänä ja niin vain ilman vaiheita päätimme ostaa yrityksen", kertoo Mirja hillittyyn vaatimattomaan tapansa.

Hänellä on jo nuoresta asti

ollut kiinnostus ruokakulttuuriin, ja on käynyt talous- ja emäntäkoulun Suomessa.

Hanslineilla on ollut Rhode Islandin koti jo kahdeksan vuotta ja aluksi siellä käytiin vain viikonloppuisin, kuten niin monella New Yorkin asukkaalla on tapana. Mutta kun uusi yritys alkoi pyörimään jo viime kesänä piti Mirjan olla lentojensa välissä vetämässä ravintolaansa noin puolisen vuotta.

Nyt on helpompaa kun on itse vakituisesti paikan päällä. Hänellä on tällä hetkellä kolme apulaista, kaksi tarjoilijaa ja kokki. Itse hän valmistaa lounasruoat ja on tavallisesti vapaalla maanantaina ja tiistaina.

Sunnuntai aamuisin hän on ravintolassaan jo puoli seitsemältä; silloin tarjotaan esim. suomalaisia lätyjä, niitä aitoja

pieniä pannukakkuja. Mansikka-aikaan saa vielä tuoreita mansikoita päälle. Niistä onkin tullut suuri suosikki.

Country Corner'ssa tarjotaan amerikkalaista ja suomalaista ruokaa. Vakioasiakkaita on tullut oikein mukavasti, ja monet kyselevätkin jo mahdollisten illallisten aloittamisesta. "Ei ainakaan vielä," sanoo Mirja. Hän tekee ylimääräisenä työnään myös yksityisjuhlia ja cocktailkutsuja. Juuri oli tilattu esim. 16:lle illallinen, joka oli määritelty tarkalleen jo etukäteen. Jotkut antavat Mirjan itse päättää ruokalistan.

Myös suomalaisia lihapullia, kaalikääryleitä, pullaa ja karjalanpiirakoita on saatavana 38-paikkaisessa Country Corner'ssa, ja myös viiniä ja olutta voi tilata.

Talvella ovat vakioasiakkaat tärkeitä, joita on siunaantunut aivan tyydyttävästi. Mm. eräs iäkäs pariskunta tulee uskollisesti joka päivä aamiaiselle ja lounaalle. Tavallinen työtä tekevä kansa pysähtyy syömään päivisin ja he tilaavat mielellään lämpimän lounaan tai keittoja. Aamiaiseksi on saatavana tavallista amerikkalaista aamiairuokaa.

"Olemme kovin kiitollisia paikalliselle rakennusmiehelle Olavi Kurkolle, joka teki ravintolassamme suuren remonin sekä sisällä että ulkopuolella", sanoo Mirja.

Ruokasalissa on tuoreita kukkia mustan valurautaisen uunin päällä. Se lämmittää koko paikan talvella. Kukkakorit somistavat siistiä ravintolasalia muutenkin ja tunnelma on kotoinen ja miellyttävä.

Narraganset-heimoon kuuluvat intiaanit ovat vakituisia asiakkaita ja he ovat ottaneet suomalaisen ravintoloitsijan erittäin lämpimästi vastaan. Sunnuntai aamuisin tulee ryhmä intiaaninaisia aamiaiselle aidoissa kansallispuvuissaan. Heidän päämajansa onkin aivan naapurissa.

Mirja Hanslin ei pelkää minikäänlaista työtä. Sitä tällai-

nessa yrityksessä kyllä riittää. Rauhallisella, lady-like tyyllään hän ottaa vastaan bisnesmaailman tuomat ylä- ja alamäet.

Aviopuoliso Paul tulee viikonloppuisin New Yorkista rentoutumaan heidän kauniiseen järvenrantakotiinsa. Viihtyisä sauna järven tuntumassa on tosi nautinto ja joka viikko se on käytössä. Silmiä ja sielua hiveli maisema kuin postikortista, kun kaksi uljasta valkoista joutsenta ui meitä

saunarantaan tervehtimään.

Ensimmäinen täysi talvi on edessä uuden yrityksen kanssa ja rohkeasti tuntuu nuori rouva suhtautuvan tulevaisuuteen, koska alun perin lähti menemään hyvin. Nyt on työpaikka viiden minuutin päässä kodista, kun ennen piti lähteä viisi tuntia aikaisemmin ehtiäkseen työpaikalle, joka oli Kennedyn lentokenttä.

Anja Laurila

Ryhti kerhon toimintaa

Julkaisemme Anja Laurilan elok. 29, 1990 julkaistun kirjoituksen uudestaan, koska taittamisvaiheessa rivit olivat hyppineet sinne sun tänne. Valitamme sattuunutta.

Raivaajan toimitus

Ryhti-kerholaiset kokoontuivat jälleen vuotuisen kesälauantain viettoon Martini-huvilalle Rhode Islandiin 4. elokuuta. Paras mahdollinen ilma suosi tapahtumaa ja seuran jäseniä oli tullut paikalle ystävineen pitkiltäkin matkoilta.

Anja ja Eero Martin ovat kutsuneet jo toistakymmentä vuotta Ryhtikerholaiset järvenranta-huvilalleen nauttimaan kesästä, uimisesta, saunasta, herkullisesta ruoasta ja hauskaasta yhdessä olost.

Banjo, mandoliini ja hanurit soivat ja tuttuja aseveli- ja korsulauluja laulettiin yhdessä, mentiin piirileikkiäkin pihanurmikolla. Anja Martin pani pöydän koreaksi ja kesän herkut maistuivat ulkoilmasa.

Ryhti kerholla on oma mukava "porukansa", joka on tottunut joka vuosi viettämään tämän kesäpäivänkin Martineilla, ja uusia tulee mukaan vuosittain.

Ryhti kerho lahjoitti Martini-huvilalle upean uuden grillin huomioiden täten

heidän pitkäaikaista työtään seuran hyväksi. Erkki Korby kiitti heitä arvostavin sanoin.

Lomalassa pidetään syksyllä Ryhti kerhon vuotuiset illallistanssiaiset marraskuun 10. päivä. Siellä soittaa Hannu ja Mark Mäkipuro orkestereineen 15-vuotisen toiminnan kunniaksi.

Monista seuran toimintamuodoista lahjoitetaan sievoinen summa Suomen sotainvalidien hyväksi.

Anja Laurila

Neuvostokaappari yritti itsemurhaa

Neuvostoliittolainen lento-kaappari Oleg Kozlov yritti sellissään viiltää ranteensa auki luovutusta edeltävänä päivänä.

Suomen Kuvalehden tietojen mukaan vartijat ehtivät kuitenkin väliin ja Kozlov kiidätettiin Meilahden sairaalaan, jossa ranteeseen ommeltiin viisi tikkiä.

Suomen viranomaiset yrittivät ensin salata itsemurhayrityksen, 9.8.90 he kuitenkin vahvistivat em. lehden tiedot oikeiksi.

Mirja Hanslin ravintolassaan.

Kuva: Anja Laurila

Finnish American Rest Home

Suomalainen Lepokoti

1800 South Drive, Lake Worth, Florida 33461

Lepokotiin pääsee suomalaista syntyperää oleva tai suomalaisen kanssa avioitunut. Elinikäinen jäsenmaksu on \$300

Kesäaikana on paljon vapaita paikkoja. Jos vakavampi sairaus kohtaa Lepokodissa asuessa, on Lepokodin asukkailla etuoikeus päästä sairaalasta sairausastoon.

Lepokodin kuukausimaksut seuraavasti:

Yhden hengen huone kuukaudessa	\$1,000.00
2 hengen huone kuukaudessa	\$550.00
3 hengen huone kuukaudessa	\$470.00
4 hengen huone kuukaudessa	\$400.00

Asuntoon sisältyy puhtaus ja ruoka. Henkilökunta paikalla 24 tuntia vuorokaudessa.

Lisätietoja saatte ottamalla yhteyttä Terttu Mäkeen, puhelin (407) 588-4333.

Tulkaa wettämään elon iltaa ihanassa ja valoisassa Lepokodissa.

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Tel. 774-3284 Central Village Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC. FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

Valat on vannottu uponneen rahtilaivan kannella.

Ei mitään lainattua mutta yllin kyllin sinistä

ISLAMORADA, FLA - Morisian oli pukeutunut valkoiseen pitsiseen uimapukuun, kellunnantasaajaan, maskiin ja uimaräpylöihin. Sulhasella oli sukellusvarusteiden lisäksi yllään musta rusetti.

Happisäiliö oli vuokrattu eikä lainattu, mutta sinistä oli häissä kaikkialla, kun Lorna Lydon, 34, ja Jeff Schutte, 39, vaihtoivat vihkisomuksia toukokuun 29. päivänä. Vihkiminen tapahtui uponneella Eagle-rahtialuksella 80 jalan syvyydessä Atlantin valtameressä, Florida Keys -saarilla sijaitsevan Islamoradan edustalla.

Lydon, joka toimii hammasvakuutusten vastaanottajana, ja mekaanikkona työskentelevä Schutte tapasivat toisensa vuosi sitten sukelluslomalla Bahamalla. ("Tiesin löytäväni sieltä merirosvoni," Lorna Schutte muistelee kertonensa ystävilleen).

Pittsburgissa asuvan parin vihki Joanie Wright, joka yhdessä miehensä Kenin kanssa omistaa sukelluskaupan ja venevuokraamon Islamoradassa. Joanie Wright on myös julkinen notaari ja voi Floridan lain mukaan toimittaa vihkimisen.

Atlantin pohjalla hän toimitti seremoniat perinteitä mukailen. Avioliittolupaukset kirjoitettiin kivitalulle, ja sormukset oli kiinnitetty kalastusvälineisiin.

Välttämättä Wrightin annettua luvan morsiamen suuteleluun pari ui räpylät loiskien kuherruskuukaudelleen.

Yhä useammat parit menevät naimisiin veden alla, kertovat Wrightit, jotka itsekin valitsivat tämän erikoisen vihkimisympäristön kolme vuotta sitten. Häävieraat seurasivat toimitusta lasipohjaisesta veneestä, ja riisin sijasta pari sai ylleen sardiinisateen.

Kuplia veden alla ja kuplia veden päällä.

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE LAKE WORTH, FLORIDA 33461-1139

Elok. 30, 1990

On aina ilo saada työtoverit lomien jälkeen joukkoomme ja vaihtaa lomakokemuksia heidän kanssaan.

Syksyn myötä odotellaan taas talvituristeja joukkoomme. Helping Hands -ryhmässä sekä Lepokodin ystävissä heitä on suuri joukko työssä mukana.

Kulunut viikko oli tapahtumarikas. Maanantaina saimme taas nauttia Leo Jaakkolan ihanaa tulkintaa alttoviululla Charles hedlundin säestäessä pianolla.

Ed Haapa oli jälleen tiistaina kansanlaulujen opettajana.

Keskiviikkona "ilkamoiitiin" omin voimin. Tietokilvan voitajaksi selvisi Ann Lempiö.

Torstaina Mr. ja Mrs. Ketonen viihdyttivät asukkaita omilla mukavilla esityksillään.

Perjantaina hartaushetkeä oli pitämässä Antti Ropo.

Tuhannet kiitokset Teille rakkaat ystävämme, upeasta avustanne!

Huom! Lepokodin ystävät aloittivat taas uusin voimin monet, monet tehtävänsä. Tässä tarkoituksessa ovat ensimmäiset avajaiskahviamiset Annan Majalla lauantaina, syysk. 15. p:nä klo 1 iltapäivällä. Ohjelma alkaa klo 1:30. Tervetuloa suurin joukoin iloiseen ohjelmaan ja iloisten ihmisten joukkoon!

Tuula Tamsi lähte...

Tulkoon onni lähtevälle myötä, hyvä oli tehdä yhteistyötä. Kaihomielin kirjoitan nyt tässä yhteistyöstä kiittä-mässä.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Varoituksen sanat

"Täällä ei voi kaduilla kulkea iltaisin huoletta niin kuin Suomessa," opasti Tampereella viime kesän viettänyt kanadalainen ystäväni minua Montrealissa. "Suomessa en koskaan tuntenut oloani turvatomaksi," hän totesi.

Minäkin olen kulkenut vailla pelkoa ryöstetyksi tulemisesta Tampereen ja Helsingin öisiä katuja. Fitchburgiin tullessani tiesin, että Amerikoissa moimen kuljelu olisi uhkarohkeaa. Raportoivathan kotimaanikin tiedotusvälineet ahkerasti amerikkalaiskaupunkien rikollisuudesta, satunnaisesti iskevistä katuvälikivallasta ja huumeongelmista.

Suurin osa suomalaisista tuntee esimerkiksi Bostonin lähinnä suosituista televisiosarjasta Kovaa peliä Bostonissa. Kaunis, historiallinen kulttuurikeskus näytetään siinä kovalta varjopuoleltaan. Poliisisarjojen amerikkalaiskaupunki on synkkä, ruma ja likainen, ja sen neonkylltien valaisemilla kaduilla norkoilee narkkareita ja resuisia kodittomia.

Fitchburgia luulin kuitenkin turvallisiksi pikkukaupungiksi, mutta yllätykseni vaki-asukkaat kertoivat, että täälläkin on harkittava missä ja milloin kulkee. Huumeet ja alkoholi kun sekoittavat ne selväjärkisetkin katujen kulkijat.

Kuuntelin varoituksia aikani ja jonkin aikaa pelkäsin lähes vainoharhaisesti kaduilla liikumista. Ystävällinenkin tervehdys ventovieraalta sai minut tiivistämään kävelyn puolijuoksuksi. Annoin illan pimeyden rajoittaa menemisiä-

äni, ja yksin en ainakaan lähtenyt ruokakauppaa kauemmaksi.

Kulkemiseen riitti vinkkejä ja varoituksia yhtä runsain mitoin kuin lehdistä löytyy ohjeita terveellisiin elämäntapoihin. Pistäytyminen kulma-kauppaan väärään vuorokaudenaikaan voi vaarantaa terveytesi siinä kuin kuin tupakointikin. Lisäaineita sisältäviä ruokia tulee välttää, niin myös hämääviä sivukujia. Auton ovet on lukittava kun ajaa kaupungilla.

Syömisessäni etsin kultaista keskietä rasva-, kalori-, suola- ja lisäainevaroitusten seasta. Joskus tuntuu siltä, että mikään ruoka-aine ei ole täysin turvallinen. Miksi sitten hylätä maukkaat omenat tai viinirypäleet lisäaineiden pelossa. Jos on liian varovainen jää monista nautinnoista pait-si.

Yhtä lailla päätin lopulta luottaa oman järkeni terveyteen valitessani, miten, missä ja milloin liikut. Olen kävellyt keskellä yötä Fitchburgin Main Streetillä, pyöräillyt pahamaineisena pidetyssä Bostonin Roxburyssä ja lenkkeillyt metsässä yksikseni.

Fitchburg ei ole mikään Korpjärven maalaiskylä ja Bostonissa murhataan enemmän ihmisiä kuin Suomen suurimissa kaupungeissa yhteensä. Hengissä niissäkin kuitenkin useimmat ihmiset selviävät, myös suomalainen maalaisjärjellä. Minä ainakin uskon, että jos antaa jokaisen varoituksen rajata elämänsä, jää helposti neljän seinän sisälle yksikseen istumaan.

M.S.

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi. Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Tuliko tilaus UUSITTUA

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Kuolleita

Lempi Halkola

HUBBARDSTON, MA - Lempi (Hanninen) Halkola, 81, 574 Ragged Hill Road, kuoli elok. 26, 1990 Henry Heywood Memorial sairaalassa sairauden murtamana. Hän oli vuonna 1986 kuolleen John A. Halkolan leski.

Hän oli syntynyt maalisk. 10, 1909 Garnersissa Otto O. ja Selma (Lindberg) Hannisen tyttärenä asuen siellä yli 40 vuoden ajan. Vuonna 1927 hän sai päästötodistuksen Gardner High Schoolista.

Edesmennyt työskenteli useita vuosia edesmenneen tri Herman Morrillin sihteerinä ja myöhemmin Gardner Tool and Stamping Co.:n palveluksessa ennen kuin jäi eläkkeelle 1962.

Kaipaamaan jäi sisar Alli Morrill, Clinton; ja kolme sisaruksen lasta.

Hautaustoimisto Smith, 69 Vernon St., Gardner huolehti hautauksesta, mikä toimitettiin hiljaisuudessa pastori Kenneth E. Johnsonin siunauksella.

Hautaaminen tapahtui Gardnerin Green Bower hautausmaahan.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa tekemällä lahjoituksen Finnish Cultural Center'ille, P.O. Box 455, Fitchburg, MA 01420 tai Finnish American Club of Saimalle, P.O. 30, Fitchburg, MA 01420.

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

Sadie Nisula

GARDNER, MA - Sadie S. (Annala) Nisula, 87, 72 Cleveland St., kuoli elok. 27, 1990 Henry Heywood Memorial sairaalassa lyhyen sairauden seurauksena.

Hän oli syntynyt kesäk. 2, 1903 Fitzwilliam, NH:ssä Oscar ja Annie (Hendrickson) Annalan tyttärenä. Koulunsa hän kävi Marlborossa ja asui Gardnerissa viimeiset 62 vuotta.

Useita vuosia sitten edesmennyt jäi eläkkeelle Quality Pad Co.:n palveluksesta.

Kaipaamaan jäi miniä Rose Nisula, Palm Harbor, FL; pojanpoika Wayne Nisula, Clearwater, FL; sekä useita sisarus-ten lapsia.

Aviomies Waino Nisula kuoli 1970; poika Eero Nisula kuoli 1978.

Hautaustoimisto Smith, 69 Vernon St., toimitti hautauksen pastori Gary Heikkilän siunatessa vainajan viimeiseen lepoon.

Hautaaminen tapahtui Wildwood hautausmaahan.

Saksalaisia pyhäinjäännöksiä

Texasilaisotilas vei toisen maailmansodan lopussa ilmeisesti mukanaan luterilaisen kirkon pyhäinjäännöksiä, joita säilytettiin Quedlinburgin kaivoskuilussa Itä-Saksassa. Kuilua vartioivat amerikkalaiset sotilaat.

1000-luvulle ajoitetut islamilais-egyptiläiset esineet ovat nyt löytyneet Dallasin taidemuseosta. Berliinin taideteollisuusmuseon johtajan Dietrich Koetzchen mukaan ne kuuluvat Saksan keskiaikaisista kirkkoarteista merkittävimpiin. Yhdessä vuoriki- teessä uskotaan olevan Neitsyt Marian kiharoita.

Pyhäinjäännökset ovat toistaiseksi varastossa Dallasis- sa, kunnes oikeus päättää niiden mahdollisesta luovutuksesta.

"Herran silmät tarkkaavat vanhurskaita ja hänen korvansa heidän huutoansa." (Ps. 34:15) "Eikö kahta varpusta myydä yhteen ropoon? Eikä yksikään niistä putoa maahan teidän Isänne sallimatta." (Mtt. 10:29)

Kerron tässä pienen tapahtuman kolmesta pikkupojasta ja heidän isoäidistään. Kysymyksessä on tosiasia. Eräs uskovainen isoäiti oli huolissaan kahdesta pikkupojasta - he olivat äärettömän vilkkaita, jopa viljeljiä. Vanhemmat kyllä opettivat poikia, mutta opetus ei näyttänyt tällä alueella tarttuvan.

Eräänä päivänä pojat kiipesivät puuhun, ja löysivät linnunpesän. Uteliaisuus sai ylivallan. Pesä otettiin puusta ja joko putosi, tai tuotiin alas. Pesässä olevat munat särkyivät. Pojat aavistivat tehneensä jotain väärin. He tuumivat, mitä tehdä.

Kiireesti he juoksivat kolmannen, vuotta vanhemman pojan luokse, ja kysyivät häneltä neuvoa. Vanhempi poika näki, että munan sisällä oli jo pienen linnun alku. Hänen päätöksensä: se pitää haudata. Yhdessä kolme poikaa hautasivat linnun munat. Näytti siltä, että asia pysähtyi siihen.

Kävi kuitenkin niin, että joko sinä päivänä tai pian tämän tapahtuman jälkeen pojat olivat auton peräpenkillä, matkalla kotiin. Yhtäkkiä pikkulintu lensi vasten auton tuulilasiasia ja kuoli. Auton perällä istuvat pojat katsoivat toisiinsa kauhuissaan, ja purskahtivat itkuun. Ihmettelevä äiti tiedusteli itkun syytä.

Pojat selittivät mitä oli ta-

Ituja tarjolla 1/11

pahtunut - kertoivat kaiken puuhun kiipeämisestä (joka oli kielletty). He myös kertoivat itkunsa syyn. He olivat varmoja, että lintu, joka löi tuulilasiin ja kuoli, oli jossain tekemisessä juuri sen linnunpesän kanssa, jonka he tuhosivat. Heidän rikoksensa paljastettiin.

Koska äiti oli uskovainen, hän osasi hoitaa pienet pojat. He rukoilivat; pojat tunnustivat rikkomuksensa Jeesukselle, pysyivät anteeksi, ja saivat anteeksi. Heidän mielenrauhansa palautui. Vanhempi poika myös joutui tekemään tiliä äidin ja Jeesuksen kanssa. Hän sai ymmärtää, että vaikka hän niin asiallisesti hoiti hautaustehtävän, hänen tekonsa myös oli väärä. Hän ikäänkuin peitti pikkupoikien rikoksen, ilman, että siitä olisi ensin tehty tili.

Kaikki pojat, joiden ikä oli kuusi ja seitsemän vuotta, saivat varhain elämässään järkyttävän opetuksen siitä, että JUMALA NÄKEE, JUMALA TIETÄÄ, ja JUMALA TOIMII. Isoäiti sai ihanan rukousvastauksen. Tämä lapsille vakava kokemus teki juuri sen, mihin isän ja äidin neuvot ja opetukset eivät olleet tehonneet. He nöyrytyivät, ymmärsivät olleensa väärässä, oppivat, että hillittömyydellä ja pahankurisuudella on ikävät seuraukset. Pikkupojat pääsivät lähemmäksi Jeesusta, ja saivat kokea kuinka ihanaa se on kun saa kaikki syntinsä

anteeksi.

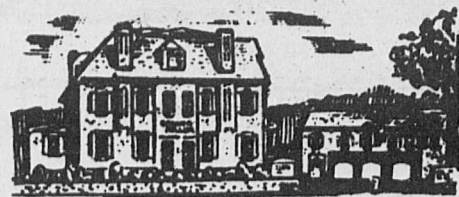
Sana sanoo: "Herran silmät tarkkaavat vanhurskaita ja hänen korvansa heidän huutoansa." Ei Jumala halveksi meidän pienintäkään rukousta - ei sellaistaakaan, joka jollekin toiselle voi vaikuttaa vähäpätöiseltä, jopa lapselliseltakin. Ei, Jumala kuulee TODELLISET, VILPITTÖMÖT rukoukset, ja vastaa niihin. Jos käyt juuri nyt rukoustaistelu jonkun asian puolesta, älä hellitä. Kiittele, ja odota Jumalan oikeaa vastausta.

Sana sanoo: "Eikö kahta varpusta myydä yhteen ropoon? Eikä yksikään niistä putoa maahan teidän Isänne sallimatta." Ei mikään meidän tekemme jää Jumalalta huomioimatta - ei hyvät, ei pahat! Sentähden on tärkeää, että me aina ja kaikessa elämme avoimesti Jumalamme edessä. On aivan turhaa kuvitella, että voisimme jotain Jumalalta piilottaa. Parempi on tunnustaa synnit ja päästä niistä eroon, saaden täten hyvän omantunnon. Jos Jumala huomioi pienen varpusen, kylä hän meidätkin ottaa huomionsa. Hän kyllä antaa meille voiman tehdä oikeita, hyviä tekoja, kun me vain alistumme hänen hyvän johtonsa alle.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

SAWYER-MILLER HAUTAUSKAPPELI

129 ELM ST., FITCHBURG

123 MAIN ST. WESTMINSTER

763 MASS. AVE. LUNENBURG

nenkilökuntaan kuuluu suomea puhuva henkilö

Palvellut monta suomalaista sukupolvea

Howard J. Miller, hautaantoimittaja 354-6778

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.

Puhelin 852-2161

ARTHUR A. NORDGREN

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Uus Raum on Uuden Rauman "raumangialine ekstra avis".

Raumamerem barttall paohata

"Miäs paohas potkupallost ja sanos, ett suamlaine juttle potkupallost nii, ett siit tlee semnen gyll oikke ja ei mar sendän -dapplus".

Tämä lainaus ei ole Öhtulehden, vaan Uusi Rauma -nimisen kaupunkijulkaisun urheilusivuilta. Raumalainen ilmaislehti on jo viitenä vuonna peräkkäin julkaissut täysin raumankielisen numeron - pit-siviikkojen oheislukemistoksi.

Lehti on kirjoitettu rauman kielellä (huom. ei murteella...) alusta loppuun, myös ilmoitukset.

"Siin on gastis ja hinttas nähde vallon gauhjam bali tila sisäll ja stää tyyrätes tundu,

ett all olis isovekim beli. Tämöst ei kilppailevis automobiileis huamakka", mainostaa eräs autofirma.

Jutut ja ilmoitukset on tehty ensin normaalisti valmiiksi, sen jälkeen lehden erikoistomittaja Hannu Heino on kääntänyt kaikki tälle länsisuomalaiselle vähemmistökielille.

- Runssat pari viikko mnuuld men nii, etem mnää kerjen muut tekemän gon dämä avisin gimbus hääääää, toteaa Heino lehden sivuilla.

- Viäl vaikkemppa on kääntä vieraskiälissi sanoi, kotei niil olk kiräile murtessakka mittä järjelist sana olemas.

Suomen keihäänheiton ykkönen Päivi Alafrantti:

"Kilpailen vain itseäni vastaan"

Viipurin urheilijoita edustava Päivi Alafrantti, 26, on hiljaa kiiruhtaen noussut Tiina Lillakin ja Tuula Laaksalon varjosta naisten keihäänheiton Suomen ykköseksi. Yhtenä harvoista suomalaisurheilijoista hän on lajissaan kymmenen parhaan joukossa maailmassa.

Toukokuussa Alafrantti kisaisi oman ennätöksensä 64,24 kauden avajaisiksi. Kauden tavoitteeksi hän on asettanut 68 metrin kaaren.

Alafranttia ei miellytä spekulointi hänen mahdollisuuksistaan rikkoa Lillakin SE 74,76. Häntä kiinnostavat vain omat saavutuksensa.

"Minusta on mielekästä kil-

pailla vain itseäni vastaan. Heittojen jälkeen sitten katsotaan, mihin sijoitukseen yty riitti," hän summaa mottonsa.

Syyskesällä Euroopan yleisurheilijat ottavat mittaa toisistaan Splitissä Jugoslaviassa. Alafrantti arvelee, että 65 metriä riittäisi EM-kisoissa pistesijaan, mitali vaatisi pari kolme metriä enemmän.

"Mitään mahdollittomia tulokset eivät sinänsä ole," hän sanoo.

Alafrantti pitää suomalaista keihäsvalmennusta huipputa-koisena. Muun muassa leirit-tyksessä ei kursailla. Esimerkiksi Lanzaroten leiri on Alafrantin mielestä sekä laadukas että tarpeeksi pitkä.

Kaikki kauneuskilpailuihin Imatralle

BROOKLYN, NY - Taina Elg, Juliet Koka ja Barry Farber ovat paikalla vuoden Miss Finlandiaa valittaessa neljän vuoden tauon jälkeen Imatra Haalilla lauantaina, syysk. 15. p:nä klo 7:30 illalla.

Luvassa on korkeatasoista ohjelmaa ja kauniita tyttöjä kun kansallisseura Imtara järjestää perinteiset kauneuskilpailunsa.

Mukava määrä tyttöjä on jo osallistunut kilpailuun. Kaikkien osanottajien tulee olla alle 25-vuotiaita ja ainakin yhden heidän isovanhemmistaan tulee olla suomalaisen.

Kilpailijat esintyvät kansallis-, uima- ja iltapuvuissa. Miss Finlandia 1990 ja kolmen perintöprinsessan valitsee arvovaltainen 9-henkinen tuomaristo.

Taiteilijat Taina Elg ja Juliet Koka ovat lupautuneet esittämään ohjelmaa. Vähintään yhtä kuuluisa on juontajaksi lupautunut WABC -radioase-

man juontaja ja kolumnisti Barry Farber. Sujuvasanainen Farber puhuu myös suomea ja on luvannut antaa näytteen taidoistaan.

Tanssi- ja taustamusiikista vastaa Mark Mäkipuron yhtye solistinaan Hannu Mäkipuro. Imatran omasta väestä esiintyvät mm. Marja Bendix, joka laulaa Hannun kanssa, runonlausuntaa esittävä Lempi Isakainen ja tietenkin tervehdyspuheen pitävä kansallissuura Imatran puheenjohtaja Veikko Laiho. Kauneuskilpailukomitean puheenjohtaja Maire Laiho tervehtii myös yleisöä ja osanottajia.

Vaikka tuomaristo valitsee Miss Finlandia, se ei suinkaan tarkoita, etteikö yleisö saa esittää omaa mielipidettään. Sen tehtäväksi annetaan Ihannetytön valinta. Ihannetyttö voi olla sama kuin tuomariston valitsema voittaja tai kuka tahansa muu osanottajajoukosta.

Voittajan kruunaa vuoden 1986 Miss Finlandia Leena

Nygren, joka kertoo myös kokemuksistaan.

Voittaja saa palkinnokseen Finnairin lahjoittaman Suomimatkan. Kaikki osanottajat palkitaan.

Jollekin osanottajalle kilpailu saattaa johtaa työsopimukseen, sillä Atalanta yhtiö etsii kilpailusta tyttöä Finlandia juuston mainostamiseen.

Yleisökään ei jää paitsi, sillä kaikkien paikanpäällä olevien kesken arvotaan Finnairin lahjoittama matka Suomeen liike-miesluokassa. Muita palkintoja ovat lahjoittaneet mm. Marimekko, littala ja Atalanta ja joukko yksityishenkilöitä.

Ennen kilpailuja nautitaan klo 5:30 maukas ja herkullinen buffet-illallinen, jonka järjestävät Tuula ja Leena.

Lisätietoja kilpailusta ja tilaisuudesta muutenkin saa ottamalla yhteyden kauneuskilpailukomitean puheenjohtaja Maire Laihoon numerosta 718-438-1960.

Urheilija ei pääse Suomessa rikastumaan

Suomen urheilijat eivät yllä miljoonikkojen kerhoon hiellä tienaamallaan ansioilla. Huippu-urheilijat kauhovat kyllä kiekko-kaukaloista ja urheilukentiltä jopa satojen tuhansien markkojen tienestestä, mutta suurimman osan on tyytyminen laihoihin palkkioihin.

Parhaiten tienavien suomalaisurheilijoiden joukkoon kuuluvat jääkiekon mestaruussarjan pelaajat. Heidän vuosipalkkionsa vaihtelevat muutamasta kymmenestä tuhannesta markasta 300,000 markan hujakoille (\$8,000-\$70,000).

Lähes kaikilla liigakiekkoilijoilla on pelaamisen lisäksi "siviilityöpaikka". Hyvin har-

van talous on pelkästään pelipalkkioiden varassa.

Suomen mestaruudesta pelaavat jalkapalloilijat tienavat jääkiekkoilijoita vähemmän. Vuosipalkkiot lähtevät nolasta ylöspäin, arvioi Helsingin Jalkapalloklubin toimintajohtaja Jari-Pekka Jouppi. "Jotkut pelaavat ihan parilla-kolmella tonnilla."

Naisjalkapalloilijoiden peliä motivoi lähes pelkästään kilpailuhenki. "Kyllä ne on ihan kahvirahoja, mitä ne tytöt naiset lähtevät taloudellisesti samalta viivalta. Esimerkiksi valmennusapurahoja jaetaan tasapuolisesti.

Vuotuista valmennustukea jaetaan enimmillään 80,000-100,000 markkaa (\$20,000-\$25,000). Tähän yltää vain muutama olympialaisiin val-

mennettava urheilija. Yleensä saa," Jouppi sanoo. "Miespelaajan palkkiosta nainen saa korkeintaan 10 prosenttia."

Yleisurheilussa rahaa riittää vain huipulle

Yleisurheilussa miehet ja maajoukkueen jäsenet saavat 10,000-20,000 markkaa (\$2,500-\$5,000), millä pystyy nippanappa kattaamaan hie-

ronta- ynnä muut kulut. Huippuhihtäjiä kartuttavat välinevalmistajien bonukset. Tehtaat tukevat palkkioin talliinsa kuuluvia hiihtäjiä ja mäkihyppääjiä.

Korkeimman tason nimet voivat saada bonuksia kymmenisen tuhatta markkaa vuodessa. Matti Nykäsen osalta huhutaan sadoistakin tuhansista. C-luokan olympiavalmennettavien on tyytyminen pelkkiin ilmaisiin välineisiin.

Juha Isolehto ei pode rimakauhua

"Ylitän 240 parin vuoden sisällä"

Korkeushyppääjä Juha Isolehto, 22, ei pelkää asettaa itselleen kunnianhimoisia tavoitteita. Hänellä on vakaa aikomus hypätä rutkasti korkeammalta kuin kukaan suomalainen aiemmin.

"Olen parhaimmillani ehkä neljän vuoden päästä," Isolehto sanoo. "Uskon silloin hyp-pääväni 240:n pintaan, ehkä ylikin. Sellaisilla luvuilla saat-taisi jo pärjätä maailmalla."

Korkeushyppääjät ovat alttiita vammoille. Isolehtokin joutui joulukuussa 1988 leikkaukseen ponnistavan vasemman jalan nilkan nivelsiteiden loukkaantumisen takia. Kipsi poistettiin tammikuussa 1989.

Leikkauksesta toipuminen pilasi koko viime kesäkauden. Tilannetta ei helpottanut armeijan käyminen. "Jouduin kipsistä eroon päästyäni hiihtämään rästimarssseja. Jalat menivät aivan jumiin," Isolehto kertoo.

Tuloskehitys kertoo harmit-tavasta välivuodesta. Vaasala-

lainen hyppäsi 1985 tasan kahden metrin korkeudelta, seuraavina kausina ylittyi 221, mutta 1989 vain 218.

Vaasan Vasamaa edustava Isolehto on harrastanut ural-

laan mm. kori-, lento- ja käsi-

palloa. Aitajuoksun hän jätti

vasta viime vuonna.

Alukesästä Isolehto pon-

kaisi Suomen ennätyksen 229. Nykyinen maailmanen-

nätys 244 on Kuuban Javier

Sotomayorin nimissä.

Isolehto on laskenut val-

mentajaisänsä Aatto Isoleh-

don kanssa, että korkeushy-

pyssä vaadittavat ominaisu-

det kehittyvät vielä 5-6 vuo-

den ajan. Silloin 191-sentti-

nen Isolehto on kehittynyt niin

pitkälle kuin rahkeet riittävät.

Eniten työtä hänellä riittää

voimien hankinnassa, varsinkin

jalkoihin on saatava lisää

voimaa. "Jalkakyykytulok-

seni ovat aivan naurettavia

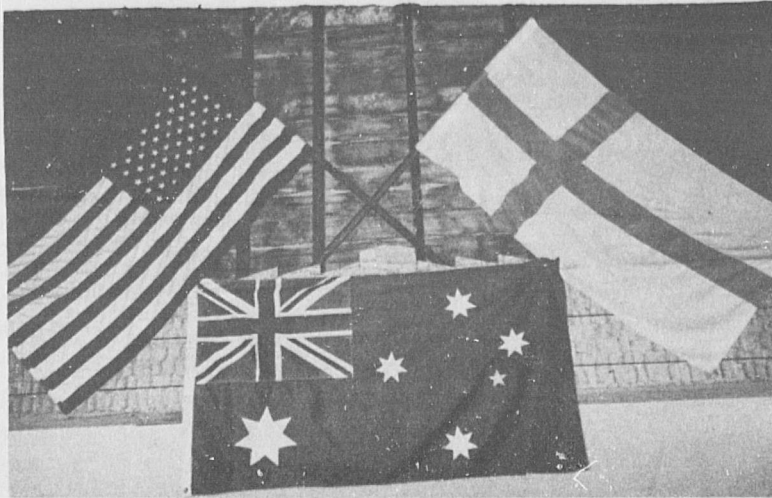
maailman huippuhyppääjien

nostamiin rautoihin verrat-

tuna," Isolehto myöntää.

*The Finnish-American***RAIVAAJA**

Tuula Pesonen and Marko Pekkari of the Australian Revontulet dancing at Saima Park
photo by Joyce Hannula

The United States, Finland and Australia flags on display at Sovittaja Park in Rutland.
photo by Joyce Hannula

At Saima Park, Barbara and Rudy Lahti lead the Fitchburg Revontulet in a welcome dance for the Australians.

Northern lights on summer nights

FITCHBURG, MA - Northern lights from two different hemispheres were seen together in Massachusetts this summer.

But the occurrence wasn't one for the science books.

Rather, it will be recorded in the annals of Finnish American folk dance history.

The Revontulet (Northern Lights) Folk Dancers of Canberra, ACT, Australia, made two appearances in Massachusetts as their only U. S. stops on their 1990 "World Tour" which included performances in Canada, Finland and Sweden.

On July 6 the Revontulet performed at Sovittaja Park in Rutland. The next evening they were here at Saima Park.

The local Finnish folk dance group - also known as Revontulet - hosted their Australian counterparts during their three day stay. Indeed, it is their common name which led the Australians to make their visit here the only U. S. stop on their tour.

Background of Revontulet from 'Down under'

The Australian Revontulet have existed "in one form or another" for over 20 years. The past six years have been their most active, with the group swelling to over 40 dancers. Fifteen participated in the Canadian-U. S. part of the tour.

The group as a whole is directed by Vieno Pekkari, assisted by her daughter Tuula Kokkonen, who also leads the senior dance group.

There is also a junior dance group (catering for children aged five to 12) led by Tero Blinnikka.

Their "first major achievement as a group" was participating in 1984 in the New South Wales County Women's Association's Finland Seminar, held at the University of New England.

Taking part in the opening ceremony, they also presented a program of folk dance, song

and poetry and a series of talks on Finland, its traditions and people.

Over 300 delegates from the various Association branches were present, and the group was subsequently invited to perform at 22 branch functions around the state. At this point, the group assumed its present name.

The Revontulet perform almost monthly in and around Canberra - at schools, libraries, rest homes, fund-raising events, multicultural festivals and international folk dance evenings. Several times a year they arrange performances consisting of folk dance, song and poetry at the Finnish Australian Club of Canberra.

For the past six years the Revontulet have competed in the annual cultural and sporting festival "Finland Days," a gathering of the Australian Finnish community, with events in folk dance, music, singing, poetry, dance and sports. Over this period, the Revontulet senior group has won the gold medal for folk dance five times, while the junior group has participated three times, winning gold on each occasion.

The Revontulet's other major performances have included the Shell/Quantas Folkloric Festivals, held at the Sydney Opera House in 1988 and 1989, and a series of combined performan-

ces with dance groups of other folk traditions. They have to date collaborated with three groups - Norwegian, Hungarian and Australian-Colonial.

Contact with the Australian-Colonial group made the Revontulet more conscious that, in planning an international tour, they would not simply be representing the local Finnish community but also Australia as a nation.

Working with an Australian-Colonial dance group enabled the Revontulet to assemble a suite of representative folk dances from Australia's early history. In the absence of an official Australian national folk costume, the Revontulet have reconstructed authentic 19th century Australian dress for the Colonial performances.

The Revontulet have called their "World Tour" this year their "single, most ambitious undertaking" in the 21 years since their inception. It was the "culmination of many months' work by all concerned."

They saw their tour as "an opportunity for us to demonstrate the extent to which Finnish folk traditions have endured in Australia, to bring our dancing to a wide international audience, and to meet and establish lasting relations with Finnish communities and dance groups along the path of our journey."

Idea for tour

According to the Revontulet, the idea for a tour "first presented itself following an invitation from the Canadian Kiikurit Folk Dance Group, from Thunder Bay, when they were touring Australia a few years back.

"We later received a similar invitation from a group from Westminster in the United States with whom we share the name Northern Lights."

And over the past five years they also had visits from several dance groups from Finland and Sweden.

"And so, we finally decided that, with a bit of hard work, we could accept the invitation and repay the visits by staging a tour of our own," the Revontulet wrote in their program booklet. After much planning, fundraising and rehearsing, the tour became a reality.

On June 2 the Revontulet held a farewell performance in Canberra.

Then they were off to Canada - a 23-hour flight from Australia - where they performed in Vancouver, Edmonton, Thunder Bay (at the Midsummer Mittumari celebration), Sault St Marie, Sudbury, Timmins (at the 51st Canadian Grand Festival) and Toronto.

To be continued

The Australian Revontulet's 'World Tour' logo features their sheep mascot 'Wally-Gunnar Revontulet.'

Fitchburg, MA

The Finnish Golden Age Club will hold its first meeting of the fall season at 2 pm on Tuesday, Sept. 11, 1990, in the Fellowship Hall of the Elm Street Congregational Church, 264 Elm St.

Miriam Orava, Irja Alitalo, Henri Lappalainen, Lula Björbacka, Aili Johnson and Eila Lampila will serve on the refreshment committee.

We shall be pleased to welcome new as well as old members. See you then!

EN

COFFEE BOOTH AT BURBANK FAIR

The Finnish Coffee Booth will again be a feature of the annual Burbank Hospital Fair to be held this year on Wednesday, September 12. The raindate is the following day, September 13.

Lloyd and Joyce Hannula, co-chairs of the coffee booth, urge you to "Come have lunch at the Fair and enjoy some Finnish foods."

Items available include imported Finnish coffee, pulla, munkki's, pannukakku, Karjalan piirakka, and open face sandwiches.

"We need people to bake, people to work in the booth and money to cover expenses of paper goods, supplies, etc."

says the Hannulas. "Please let us know how you can help."

Lloyd and Joyce Hannula can be reached by calling 508-874-0629. Their mailing address is P.O. Box 500, Westminster MA 01473.

REVONTULET PLAN EVENTS

The Revontulet Finnish Folk Dancers will hold a dance at Saima Park, Scott Rd., on Sunday afternoon, September 30, 1990, at 3:30 p.m.

There will be instruction in Scandinavian Couple Dancing from 3:00 to 3:30 p.m. with general dancing from 3:30 till 6:00 p.m.

Music by John Chambers and Friends. Admission is \$4.00 at the door. Children are always FREE!!!

The admission ticket includes coffee "and" . . .

For more information, contact Lloyd Hannula, (508) 874-0629.

Revontulet has planned a series of Sunday afternoon dances for the fall and winter season. These are our other dates:

October 21, 1990; November 18, 1990; January 27, 1991; February 24, 1991; March 24, 1991; and April 28, 1991.

Näkemiin

Lloyd K. Hannula

Finnish American Club of Saima

Saima Park

FITCHBURG, MA - TORI '90 will be at Saima Park on Sunday, Sept. 16, from 11 a.m. to 3 p.m.

Three Finnish women leave Iraq; One remains

HELSINKI - Three Finnish women have left Iraq for Turkey, the Finnish Foreign Ministry said according to an Associated Press report on August 31.

All Finnish women were given "immediate" permission to leave Iraq on Aug. 30 after talks between Finnish Ambassador Arne Hartman and Iraqi foreign ministry officials in Baghdad.

Finnish authorities said that after the departure of three women, one Finnish woman was left in Baghdad, excluding Embassy staff. The Foreign Ministry officials didn't know when the remaining woman would get an exit visa.

Burlington, MA

Finnish will be taught this semester on four levels (3 credits) at Middlesex Community College Burlington Campus. More information 617-272-7342 ext. 3055.

TORI '90 is a Finnish Marketplace plus gifts and crafts. There will be three large Scandinavian gift shops, plus many art and gift booths.

There will also be Finnish baked goods, flowers and plants, gift items, books, 'T' shirts, Finnish cassettes, fruits and vegetables, and flea market tables.

Come, start your Xmas shopping.

Come for dinner. Our famous beef stew served from 11:30. There is a children's serving available, and hotdogs, soda and coffee.

A travelling musician will entertain you. You will enjoy the Chinese auction.

And, Extra Special - there will be Arctic berry sundaes (berries from Northern Finland).

Tori '90 will be rain or shine. Free admission.

The Summer Festival was great. 1,500 came to the weekend affair.

The "kokko" Friday night brought many youngsters and their parents to the park. Thank you, Revontulet members, for your part on that evening.

The Fri. and Sat. dances were crowded. Many thanks to the Happy Wanderers and the Stubborn Finns for the concerts.

Nils Lundin as usual drew a crowd for the Festival Dance.

Sunday, with the Track and Field Meet, the Road Race, the Bavarian Band, Chicken barbecue, cultural program, art exhibit, Raivaaja book table, the afternoon dance in the pavilion with Veikko Honkala's music, all contributed to make for a memorable day.

And, it took a committee of 87 to put the show on. Many, many thanks.

Dances

Dances coming up at Saima Park: Sept. 1, D. Wells Duo; Sept. 8, V. Honkala; Sept. 15, Hi-Lites; Sept. 22, D. Wells Duo; Oct. 6, Hi-Lites; Oct. 13, Honkala.

Monthly meeting

The club's next monthly meeting will be on Wednesday, Sept. 12, 7:30 p.m., at Saima Park. The committee includes Wilho & Lempi Aalto, Lily Hannula, Ardy & Irene Kamila, Helge & Hilka Kiuru, Toivo Aho and Lili Marble.

Tarmo Hannula

INTRODUCTION

The Suomi Synod Congregational Microfilming (SSCM) Project is nearing its goal of acquiring the microfilm of all congregations of the former Suomi Synod. New objectives, however, have cropped up.

Such additional worthy tasks, deserving of preservation by microfilming, are the minutes of the Suomi Synod Consistory (1888-1962) and the correspondence and records of founding fathers, J.K. Nikander and K. L. Tolonen. Partial funding for the Hoikka Collection is under way, thanks to Philip Wargelin. These new projects would also need the support and encouragement of the Suomi Conference.

BEGINNING OF THE SSCM PROJECT

The undersigned, as last church president of the Suomi

Suomi Synod microfilming project nears goal

Synod, began collecting the records of the Synod (its boards, commissions, conferences, auxiliaries, as well as the correspondence of its pastors and congregations) during the last few years before the Synod merged into the Lutheran Church in America.

The 1961 Suomi Synod Convention instructed Suomi College and its FAHA archives to serve as the repository of the Synod's archival collection. By December 1962 some 52 large filing boxes were transferred to the FAHA archives from the Synod office at 403 Cooper Ave., Hancock, Michigan. At that date the FAHA archives occupied excellent space in Nikander Hall at the Summit Street level.

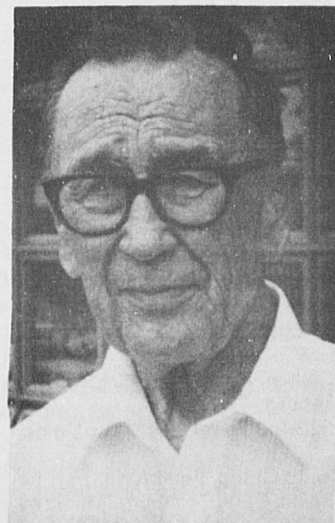
Shortly thereafter, the Col-

lege, despite its multiple building program, consigned the FAHA archives to basement quarters in the Residence Hall and Student Center where the archival materials were exposed to frequent environmental hazards.

ADDITIONS TO THE SUOMI SYNOD COLLECTION

Among the many additions to the Suomi Synod Collection are the records (church rites, finances and membership rosters) of about 50 of the 250 individual congregations that belonged to the Suomi Synod.

The 1961 Convention of the Synod encouraged congregations to send their historical records to the FAHA archives. By the time of merger (into the

Raymond W. Wargelin
LCA) some 28 smaller congregations had responded. The undersigned, as president of the Suomi Conference, continued to urge former Synod congregations to comply with the above request.

By 1987 about 20 more congregations had done likewise. Fortunately it was possible to do this in the name of the Suomi Conference because the Conference had some residual rights of contacting former Suomi Synod congregations.

UFFAA OPENED UP NEW POSSIBILITIES

Fruitful contacts, through the United Fund to Finnish American Archives (UFFAA) sponsored and financed with a large number of archives in the USA, Canada and Finland.

Among these, contacts with Immigrant History Research Center of the Univ. of Minn. and the Universities of Helsinki and Turku became especially helpful for the SSCM Project in the form of strategy and support. Timo Riippa (at IHRC) and IHRC curator, Joe Wurl, provided excellent counsel.

UFFAA helped with initial promotional expenses until the Suomi conference authorized funding for the SSCM Project in 1987.

The above UFFAA contacts led to the discovery that the World History Dept. of the University of Turku had actually microfilmed (1970-'76) the records of almost all of the former Suomi Synod congregations. Upon contacting Dr. Keijo Vir-

Turn to MICRO page 10

For RAIVAAJA's 85th we are launching a campaign to increase our readership because we know that there are many more people out there who would enjoy the paper. Our goal is 850 NEW subscribers for the 85th! Everyone who gets a NEW order of a 12 month subscription participates in a drawing held at the end of the year. The prizes are \$200, \$100 and \$50. The drawing will take place December 31, 1990. EVERY time you send in a NEW subscription we'll add your name to the drawing pool. So, no more of passing the paper around to a friend, neighbor or relative - get them to subscribe instead! Your own NEW subscription also makes you eligible to participate in the drawing.

Raivaaja Publishing Co., P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600

SUBSCRIPTION COUPON USA 12 mo. \$20.00 Foreign 12 mo. \$24.00

Agent: _____

Address: _____

Subscriber's name: _____

Address: _____

MICRO*continued from page 9*

tanen, Director of the above mentioned department, SSCM Project discovered to its amazement that Dr. Virtanen's department (in the University of Turku) was willing to donate copies of all its microfilm relating to Suomi Synod congregations!

Recently, Dr. Virtanen and his associates informed us, in a for-

mal letter to the Suomi Conference, that the final 34 rolls of microfilm will be shipped to the SSCM Project during 1990 and early 1991 in honor of the Centennial of the former Suomi Synod. **WHAT A MAGNANIMOUS GESTURE!**

STRATEGY FOR THE MISSING CONGREGATIONS

1. The few congregations mis-

sing from the Turku microfilming (such as Calumet, Hancock and Republic plus a few others such as Detroit and the Dakota congregations) remained to be done.

Our SSCM Project assumed responsibility for the three pioneer congregations of Hancock, Calumet and Republic. The Project hopes that the Detroit congregations will microfilm their own records. Pastors Robert Langseth (Faith, Calumet and Ross Aden Gloria Dei, Hancock) cooperated splendidly.

Dr. Marsha Pentti and Ms Theresa Spence (curator for Michigan Technological University) prepared and shipped these numerous and complicated documents to the microfilming agency. Mr. David Halkola was a key member of the Gloria Dei committee. Sigrid Lassila, Suomi Conference treasurer, has taken care of the financial records.

2. The FAHA archives possess the congregational records of Fredrick (Savo, S.D.). These records (as well as other Suomi congregations in South Dakota) could be microfilmed without charge by the microfilming facilities of the South Dakota Penitentiary, Pierre, S.D., if the congregations consent. Carolyn Torma researched this information. Unfortunately the early church records of First Lutheran, Lead, S.D., were lost some years ago because of tragic misjudgment.

thirds came from five descendants of the late Dr. Jacob J. Hoikka (namely Hilja Hoikka-Ekola, June Ekola-Mindock, Peter Mindock, Sylvia Torma and Raymond Wargelin). Hoikka was a founding pastor of the Suomi Synod. He is memorialized thereby.

CONCLUSION

The SSCM Project would like to know if the Suomi Conference desires to have the SSCM Project pursue the additional tasks of microfilming the Suomi Synod Consistory minutes and the correspondence of Dr. J.K. Nikander and Pastor K.L. Tolonen. If it does, the SSCM Project will assume these tasks in the name of the Suomi Conference. Obviously the SSCM Project will need additional gifts in order to accomplish these new goals.

Raymond W. Wargelin
Project Director
Rio Rancho, NM

Kalenteri**CALIFORNIA**

Sept. 5 - General meeting for all interested parents of 'Suomikoulu' for children, 7:30 pm, Lutheran Church of the Cross, Berkeley. Contact Sirpa Tuomainen-Hourula at 849-1052 for more information.

Sept. 8 - Picnic Day at the Finnish American Home Association, 11 am-5 pm, Sonoma. Games, prizes, swimming, sauna; snack bar all day. Admission charge. Sponsored by Finnish Brotherhood and Kaleva Ski Club.

Sept. 19 - Adult Finnish Language Class, 7 pm, Ski Club Room, United Finnish Kaleva Lodge No. 21, 1970 Chestnut St., Berkeley. All levels will be taught. For information, call: Sirpa Tuomainen-Hourula, 849-1052.

FLORIDA

Sept. 8 - FinnFest USA '91 meeting, 2 pm, St. Andrew's Lutheran Church, 915 South E St., Lake Worth. FinnFest USA President Robert Selvala & board member Olaf Rankinen will be present. For more information: FinnFest USA '91, P.O. Box 1229, Lake Worth FL 33460.

MASSACHUSETTS

Sept. 8 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Temperance Society Summer Camp, Suomi Rd, Furnace Pond, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by V. Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

- Dance, 8 pm-midnite, Sovittaja Park, Demond Pond, Finn Park Rd, Rutland. Music by Bert Stromholm and Eric Johansson, with vocals by Aatos Autio. Sponsored by the Finnish American Club of Rutland as part of the year-long celebration of the Sovittaja Temperance Society centennial.

Sept. 11 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.

- Raivaaja Publishing Company board meeting, 8:00 pm, 147 Elm St, Fitchburg.

Sept. 12 - Finnish Coffee Booth, Burbank Hospital Fair, Burbank Hospital grounds, Fitchburg. Imported Finnish coffee, pulla, munkki's, pannukakku, Karjalan piirakka, open face sandwiches.

- Finnish American Club of Saima monthly meeting, 7:30 pm, Saima Park, Fitchburg.

Sept. 14 - Knights of Kaleva, Panun Maja No. 24, monthly meeting, 7:30 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St, Fitchburg.

Sept. 15 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Sept. 16 - TORI '90, 11 am-3 pm, Saima Park, Fitchburg. A Finnish marketplace plus gifts and crafts. Beef stew served from 11:30. Entertainment by a traveling musician. Arctic berry sundaes. Rain or shine; free admission. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Sept. 18 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.

Sept. 22 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Supper, 5 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

- Dance, 8 pm-midnite, Sovittaja Park, Rutland. Music by Ed Hendela. Sponsored by Finnish American Club of Rutland.

MICHIGAN

Sept. 15 - Finnish Center Association Fall Flea Market, 9 am-3 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills. For more info: Betty Holmbo, 937-9538.

Sept. 17 - Finnish Language classes begin, Finnish Center, Farmington Hills. Registration starting at 6:30 pm; ten-week course. For more info: 478-9638.

NEW YORK

Sept. 15 - 1990 Miss Finlandia Beauty Contest, 7:30 pm, Imatra Hall, 740 40th St, Brooklyn. Finnish American women ages 17-25 are invited to participate - at least one grandparent has to be Finnish born. A jury will pick the winner; the audience will pick the favorite. The Mark Makipuro band - with soloist Hannu Makipuro - will provide dance music. For more info: Maire Laiho, chairperson, Imatra Beauty Committee, 659 41st St No. 4A, Brooklyn NY 11232. Phone 718-438-1960.

All programs subject to change

Dance**Sovittaja Park**

Demond Pond, Rutland, MA
Sat. September 8
8 - 12 p.m.

Music by

**Bert Stromholm,
Eric Johansson
Aatos Autio**

Finnish American Club of Rutland
Sovittaja 1890-1990

Celebrating our 100th year

Articles for sale

Crob Variable Speed Bandsaw
Rockwell Beltsander, Rockwell Hardness Tester, Boyer Schultz Hydraulic Surface Grinder, Automatic cut-off Saw, Risons 253 Main St., Plaistow, NH. 1-603-382-5671. Mon-Fri 9:30-5 Sat-Sun 10-2.

Come have LUNCH**at the Finnish Coffee Booth
Burbank Hospital Fair**

Wednesday, September 12, 1990
(raindate Sept. 13)

*Real Finnish Coffee - imported from Finland
Pulla, Munkki's, Pannukakki, Karjalan Piirakka
Open Face Sandwiches*

FINN-GE-NU-I-TY, n. where the
unusual is usual in speciality advertising.

LLOYD K. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminster, MA 01473 • (508)874-0629

**SPECIAL SALE AT THE
RAIVA AJA BOOK TABLE**

TORI '90 - Sept. 16
11 am - 3 pm

Saima Park, Fitchburg, MA

The Raivaaja carries books - popular as well as hard-to-find titles - as a service to our readers and all who are interested in Finland and Finnish Americans. We would like to carry more titles - in English and in Finnish - but it is hard to invest a lot of money in inventory when we operate on a limited budget.

In its 85 years of existence, the Raivaaja Book Store has not been operated for private profit. We hope that you continue to support your bookstore!

Rather than have volumes grow dusty on our selves while a private gift shop is running a sale, we announce that we will be having a special sale at our table at TORI '90. Twenty percent off everything in stock!

And, not only that! Here is a coupon good at the Raivaaja Book Store anytime!

20 percent off

**OFFICIAL
RAIVA AJA
COUPON**

20 percent off

J. Suominen

20 percent off

J. Suominen
Business manager

20 percent off

Raivaajan sivuilta poimittu

25 vuotta sitten

Syyskuun 2, 1965

Uuden Englannin alueen Amerikan Suomalaisen Kansanvallan Liiton syysjuhla kerrottiin vietettävän Saiman Puistossa tulevana viikonloppuna. Raivaajan silloinen toimittaja Lempi Ikävalko oli juhlapuhujana, Emil Pitkänen esitti runonlausuntaa.

Quincy, MA:n kirjeenvaihtaja "Pauline" kertoi juuri palanneensa Suomesta aviomiehensä Jussin kanssa. He olivat matkailleet eri puolilla Suomea osallistumalla mm. Suomi-Seuran kesäjuhlaan Savonlinnassa. Ilmat olivat olleet vähän huonot, kylmät ja sateiset, mutta silti matka oli ollut onnistunut.

Syysk. 4

Angeles National Forestissa useita vuosia työskennelleen Sim E. Järven muistolle kerrottiin puuhattavan näköalapaikka La Canada ja Big Pines alueitten puoliväliin. Näköalapaikan nimeksi päätettiin antaa Jarvi Memorial Vista.

50 vuotta sitten

Syyskuun 4, 1940

Jamaica, LI:sta kuultiin paikakunnan naisjaoston lähettäneen C-vitamiinipillereitä Suomen orpolasten hoitoltaan. F.A.C. naisjaoston kerrottiin lähettäneen kaikkiaan 135,000 pilleriä Suomeen. Jutun yhteydessä mainittiin Suomen lääkäreiden pyytäneen myös kalanmaksajia.

Syysk. 6

"Auton itse-alkajan kehittäjän" John M. Munsen kerrottiin kuolleen äskettäin 76 vuoden ikäisenä. Osaikohan kukaan lukijoista selittää Raivaajan toimittajalle, mikä tuo itse-alkaja oikein on?

Syysk. 7

Fitchburgin uutisissa kerrottiin kaupungin lastenkirjastossa järjestetyn kilpailun aiheesta "Tutkikaamme Amerikkaa". Harvinaisen suuri joukko lapsia osallistui kilpailuun, heidän joukossaan monia suomalaisiakin. Voittajiksi selviytyivät Maija Honkanen ja Irene Holmberg. Maijan sanottiin lukeen 60 kirjaa kilpailua varten, Irenen 42.

75 vuotta sitten

Syyskuun 2, 1990

East Boston, MA:n kirjeenvaihtaja "J.S." antoi tällaisen toivomuksen heimoveljilleen: "Teille veljet, jotka ikäväänne hukutatte 'biiri'-lasiin ja siten kapakasta parannusta haette kurjaan kohtaloonne, huomautan, että alkää tulko osaston haalille humalassa. Jos ette voi selvänä tulla, niin pysykää poissa. Selvänä olette tervehdettävissä, vaan ei humalassa. Pankaa tämä mieleenne. Ja jollei tämä auta, niin täytyy ryhtyä toisiin toimenpiteisiin."

Syysk. 3

Quincy, MA:sta kerrottiin edellisiltana esitetyn Leo Tolstoin kirjoittamaa näytelmää "Elävä ruumis" työväenyhdistys Veljen talolla suurella menestyksellä. Pääsyliput loppuivat kesken, läheskään kaikki halukkaat eivät päässeet nauttimaan näytelmästä. Seurauksena näytelmä päätettiin esittää toistamiseen Työpäivänä, jotta vieraspaikkakuntalaisillakin olisi tilaisuus päästä se näkemään.

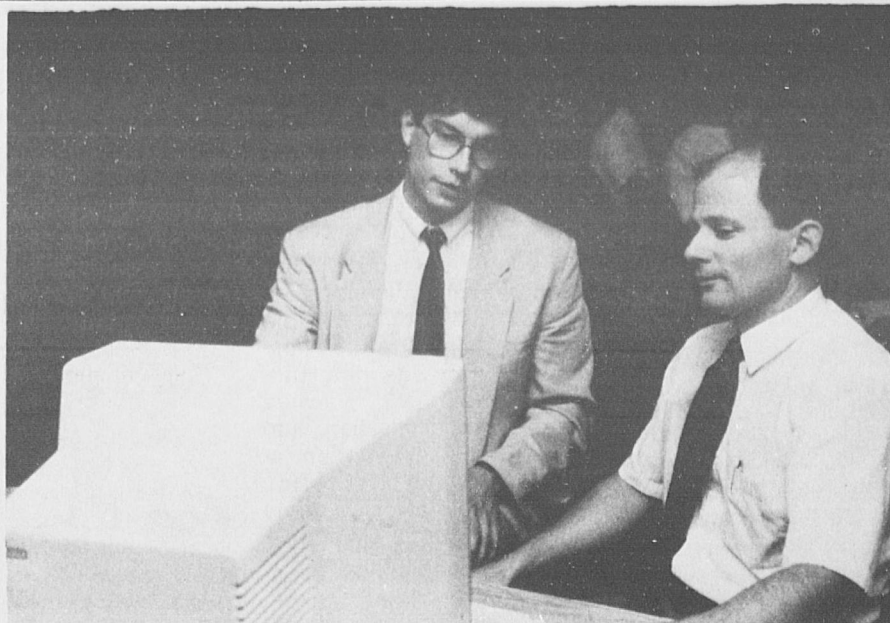
A.L. Terho, Eagle River, WI, kauppasi "halvalla hyvää viljelysmaata Sanborn Company'n uudessa suomalaisessa siirtolassa 'Terholassa' lähellä Eagle Riveria, Vilas kauntissa".

Syysk. 8

Kautta maan ilmoittelivat S.S. osastot syyskausiensa alkamista. Tapoihin näytti kuuluvan aloittaa kesän jälkeinen toiminta näytelmäseuran esityksen merkeissä. Jersey Cityssä esitettiin "Huhtikuun Manda", New Yorkissa "Charleyn tati", Brooklyn, NY:ssä "Huoneen palvelija", East Boston, MA:ssa "Kauppamatkustaja", Gardner, MA:ssa "Nahkapokkia eli ylpeys sen teki" ja Newark, NJ:ssä "Työväen elämästä".

Viikon vitsi

Kun mies nousee autosta, kiertää sen ja avaa oven vieressään istuvalle, on varmaa, että joko auto tai nainen on uusi.

Kari Tuisku tutustumassa Wangin Intergrated Image Systems (WIS) -järjestelmään Mark Zajicekin avulla.

Kuva: Wang Laboratories, Inc.

Tietokonetutkimus suomalaisyrityksille

LOWELL, MA - Suomen Houstonin (TX) konsulaatissa teollisuussuhteiden avustajana työskentelevä Kari Tuisku vieraili äskettäin Bostonin alueella tutustuakseen paikallisten tietokoneyritysten toimintaan.

Lyhyen vierailun aikataulu oli tiukka, aikaa ei juuri jäänyt nähtävyyksien katselemiseen. Maanantaina hän joutui lentämään New Yorkiin, tiistaina oli vierailu IBM:illä, keskiviikkoamuna Digitalissa ja saman päivän iltapäivällä Wangin pääasemalla. Sen jälkeen olikin jo edessä lento takaisin Houstoniin.

Tuisku kertoi saapuneensa Houstoniin kesäkuun alussa ja palaavansa Suomeen syyskuun puolessa välissä.

"Kerään tietoa lähes kaikilta suurilta tietokoneen valmistajilta tehdäkseen tutkimuksen tietokoneitten työasemista ja niiden käyttöön liittyvistä ohjelmista," Tuisku kertoi.

Tutkimus tehdään suomalaisia pieniä ja keskisuuria yrityksiä varten. Tutkimuksen taustalla on Teknologian kehittämiskeskus Jyväskylästä. Houstonin konsulaatissa Tuisku teki ensin kirjallista tutkimusta ennen kuin lähti kiertämään amerikkalaisia yrityksiä.

"Huomasin, että tämä tutkimus olisi ollut täysin mahdollon tehdä Houstonista käsin," Tuisku totesi.

Hänen mukaansa kirjalliseen tutkimukseen olisi ollut

aivan yhtä hyvät mahdollisuudet Suomesta käsin. Siksi ainoaksi vaihtoehdoksi jäi tien päälle kiertäminen, siis yrityksissä vieraileminen kautta maan.

Vierailujen muodossa Tuisku on päässyt näkemään kehitys- ja suunnitteluyksiköitä, missä uusia ideoita kehitetään. Sen mukaan hän sitten koettaa saada käsityksen, mihin tietokonebisnes on menossa ja mitä on edessä tulevaisuudessa.

Tuisku kertoi Suomen olevan tietokonealalla aika edistyneen. Suomen pienuuden johdosta kaikki tutkimus on kuitenkin suuntautunut melko kapeille erityisalueille. Näillä kapeilla erikoisaloilla Tuisku uskoo Suomen olevan johtavien maiden joukossa.

Tutustumismatkat ovat antaneet uutta informaatiota, joten kiertäminen on osoittautunut oikeaksi ratkaisuksi.

"Etukäteen ei tietenkään voinut olla varma siitä, kuinka paljon ja millaista tietoa lopulta saa," Tuisku totesi. "Kyllä ainakin tällä hetkellä tuntuu siltä, että on ainakin varmuus siitä, että on kuullut kaiken sen, mitä yritykset ovat valmiit kertomaan muille."

Tuiskun mukaan on itsessään selvää, että tulee ottaa huomioon, että kaikkea tietoa firmat eivät suinkaan voi tutkijalle kertoa.

Yritykset ovat kyllä suhtautuneet Tuiskun tutkimukseen

erittäin auttavaisesti ja positiivisesti, sillä jokainen näkee sen, että asiakkaalla ja potentiaalisella asiakkaalla on objektiivista tietoa lähtiessään tekemään ratkaisujaan.

Siksi vierailu useammassa kuin yhdessä yrityksessä on ollut merkittävää.

Wangin toimintaan Tuisku tutustui varapresidentin avustajan Michael Willettin, PR-toiminnan konsultin Gail Jacksonin ja terveydenhoitoalan konsultin Mark Zajicekin avulla. Hän tapasi mm. Wangin tutkimus- ja kehitysosaston senior varapresidentti Horace Tsiangin.

Alunperin suunnitelmissa oli ollut tuoda Tuisku Burbankin sairaalaan Fitchburgiin, jotta hän pääsisi tutustumaan sinne asennettuun Wangin Intergrated Image Systems -järjestelmään (WIS), mutta vierailusta jouduttiin luopumaan ajanvähyyden vuoksi.

WIS:n avulla kutakin potilasta koskevat tiedot on pystytty tallentamaan yhteen tietokoneverkostoon. Siten on onnistuttu säästämään lääkärin aikaa ja samalla antamaan potilaalle tarvittavat tiedot kädessä kätevästi.

Burbank on ensimmäinen WIS:illä toimiva sairaala koko maassa ja siksi se toimii malliesimerkkinä muille kautta maan. Burbankin järjestelmän avulla WIS:ssä on esitelty myös eurooppalaisten sairaaloitten tutkimusryhmille.

PERINTEELLINEN SUOMEN MANDOLIINI

Heikki Lahti tuttavineen

Kolminkertainen voittaja Suomen mandoliinisoiton mestari esittää hanurin, viulun ja basson kera polkkaa, valssia ja muita entisaikojen sävelmiä.

Kasetti julkaistiin Kaustisella Suomessa.

\$8.00 postimaksuineen USA:ssa

Lähetä sekki/money order to:

NILES HOKKANEN
PO Box 1935 - R/S
Martinsburg, WV 25401

RAIVAAJAN 85-vuotisuuden merkeissä olemme panneet alulle kampanjan tilaajajoukkomme lisäämisestä usealla sadalla. Päämääränämme on 850 UUTTA tilaajaa 85-vuotislajana! Jokainen UUDEN 12 kk. tilauksen hankkija pääsee osallistumaan vuoden lopulla pidettäviin arpajaisiin. Palkintoina on \$200, \$100 ja \$50. Arvonta taphtuu joulukuun 31, 1990. JOKA kerta kun lähetätte UUDEN tilauksen, laitamme nimenne arpapussiin, josta vedämme voittajat vuoden lopulla. Siis, ei enää lehteä kirtämään kädestä käteen ystävälle, naapurille tai sukulaiselle. Kehottakaa heitä tilaamaan lehti itselleen! Myös oma UUSI tilauksenne osallistuu arvontaan.

Raivaaja Publishing Co., P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600

TILAUSLOMAKE USA 12 kk. \$20.00 Ulkomaille 12 kk. \$24.00

Hankkija: _____

Osoite: _____

Tilaaja: _____

Osoite: _____

Tulevia tilaisuuksia

Tanssit Sovittajan Puistossa Rutlandissa syysk. 8. p:nä klo 8-12 yöllä. Hanuristit Bert Stromholm ja Eric Johansson ja solisti Aatos Autio huolehtivat musiikista. Järjestäjä FACR. Kaikki tervetulleita!

★

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, syysk. 8. p:nä klo 8-12 yöllä. Veikko Honkala takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaina, syysk. 11. p:nä klo 2 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkon salissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Kaikki lounaalle Burbankin sairaalan markkinoitten suomalaisen kahvilaan keskiviikkona, syysk. 12. p:nä. Suomesta tuotettua kahvia, pullaa, munkkeja, pan-nukakkia, karjalan piirakoita, voileipiä.

★

Kalevan Ritarien Panun Ma- ja No. 24 kokoontuu perjantaina, syysk. 14. p:nä klo 7:30 ill. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg.

Uutispaloja

Fitchburgin Suomalainen Kultaisen län Kerho aloittaa syyskauden toimintansa tiistaina, syyskuun 11. p:nä klo 2 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St.

Ensimmäisen kokouksen tarjoilukomiteassa palvelevat Miriam Orava, Irja Alitalo, Henri Lappalainen, Lula Björbacka, Aili Johnson ja Eila Lampila.

Uudet ja entiset jäsenet toivotetaan tervetulleiksi. Siellä tavataan!

Burlington, MA

Suomea opetetaan nyt alkavalla syyslukukaudella neljällä eri tasolla (3 credit-pistettä) Middlesex Community Collegen Burlingtonin kampuksella. Lisätietoja saa numerosta 617-272-7342 ext. 3055.

Palvelukseen halutaan

lääkälle naishenkilölle etsitään suomea puhuvaa taloon muuttavaa seuralaista Holden, MA:ssa. Soittakaa iltaisin 603-669-0620.

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Fitchburg ja ympäristö

Elämää lepokodissa

"Isä tuli Amerikasta Suomeen hakemaan meitä ja sanoi äidille, että jos et nyt tule mukaan, niin sitten ei koskaan." Fanny Susanna Huhtala, os. Saari, 93, hymyilee kirkas pilke silmissään, kun hän kertoo yli 80-vuoden takaisesta Atlantin ylityksestä.

"Vanhoissa laivoissa tänne tultiin, immigrantit olivat pohjalla." Fannyn vanhin veli, 11-vuotias Jussi, lähti erään pyhähdyspaikan satamassa katselemaan maisemia. "Kyllä sitä sitten etsittiin," Fanny naurahtaa. "Äiti kertoi myöhemmin, että se laiva, jolla me tultiin upposi paluumatkalla."

Ilmajokilaisen Saaren perheen ensimmäinen asuinpaikka tällä mantereella oli Shirley, MA:ssa. Sieltä perhe muutti pian Fitchburgiin Mechanic Streetille, aluksi erään talon kellariin. Fitchburgissa Fanny on asunut suurimman osan elämästään, viimeisin asunto on High Streetillä.

Wright Rest Home'ssa Fanny on asunut nelisen kuukautta. Vieraiden tullessa hän lepää hämärässä huoneessa sängyllään, mutta nousee mielellään ylös juttelemaan. Yöpöydällä hymyilee kirkkaan keltainen pupujussi, jonka Fannyn poika Keijo toi äidilleen pääsiäisenä.

Fanny kohottautuu ylös nojatuolista puhumaan viereisessä sängyssä lukevalle huonetoiverilleen. Ääni ei kanna enää pitkälle. Kuuleminen sen sijaan ei tuota ongelmia, sillä Keijo hankki äidilleen kuulolaitteen. "Bii auttaa minua laittamaan sen paikalleen."

"Bii on minun hyvä tuttava, paras ystävä," Fanny sanoo. "Oikeasti sen nimi on Beatrice, mutta me sanomme sitä Biiksi. Se pitää minusta huolta, peittääkin mun illalla."

"Minä kyllä kuolen, jos hän lähtee täältä," Fanny sanoo, ehkä hieman tosissaankin. "En minä usko, että menen minnekään," Beatrice vastaa. "Minä en pysty kävelemään oikein kunnolla."

Fanny Huhtala viettää vanhuusvuosiaan Wrightin lepokodissa.

Nuoria ystäviä käy vierailulla silloin tällöin, Fanny kertoo. "Kaikki vanhat ystäväni ovat jo Forest Hillissä," hän naurahtaa.

Nuorena Fanny kävi mielellään tanssimassa, vaikka sitä niihin aikoihin pidettiin syntyinä. Piiritanssia silti mentiin Haalilla. "Äiti sanoi isälle, että oothan sinäkin nuorena tanssinut," Fanny muistelee.

Vuosien takaiset asiat palautuvat vaivatta mieleen, muisti ei petä. Yksi tapahtuma tuo mieleen toisen, ja Fanny kohottaa innostuneesti käntensä ja kertoo lisää. Välillä hän korjaa puhettaan, kun sekaan eksyy fingselskaa. Suomalaiselle vieraille hän sanoo, kuin itseään moittien, että "tällaista suomea me täällä puhutaan."

Hän kertoo mielellään Saiman Kuorosta, jossa hän lauloi, ja miehestään Jaakko Huhtalasta. Jaakko esiintyi usein näytelmissä. "Sen nimi oli oikeasti Jaakko," Fanny sanoo. Jacobiksi nimi vaihtui

kun Alavuden mies haki Yhdysvaltain kansalaisuuden.

"Pitivät kuin kuninkaana"

"Miten on voitu" -kysymyksen saa Hillcrest Nursing Home'ssa rehellisen vastauksen. "En ole voinut ollenkaan hyvin," Aili Jalko toteaa. Hampaista ja lonkasta on ollut vaivaa. Hän kertoo kuitenkin, että hoitajat pitävät hyvää huolta ja ovat aina valmiita auttamaan.

Fannylta tuodut terveiset ilahduttavat. "Ooh, Fannykin vielä elää, mukava kuulla."

Vieraiden tulo keskeyttää Aili Jalkon ja Lydia Saaren jutustelun. Amerikansuomalaiset huonetoiverit keskustelivat suomen kielellä. Aili tuli tähän maahan 19-kesäisenä, Lydia on puolestaan Fitchburgissa syntynyt.

Sukujuuret ovat kummallekin olleet tärkeitä. "Aina on Suomea autettu," Lydia jatkaa sivulla 13

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 aam. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh.345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus New Life asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 illalla aikuisten kuoroharjoitus ja viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, syysk. 9. p:nä klo 7:15 aam. suomenkielinen luterilainen tunti radioasemalta WCMX 1000 AM. Klo 9:00 "Heart to Heart" perhe-evangelismia pastori Cobbin opastuksella. Klo 9:15 sunnuntai-koulu. Klo 10:00 "Elders" rukous. Klo 10:30 englanninkielinen jumalanpalvelus. Välittömästi sen jälkeen 8.luokkalaisten ja heidän vanhempiensa kokoontuminen. Klo 1:30 iltap. LLL edustajien kokous.

Keskiviikkona, syysk. 12. p:nä klo 7:00 ill. Senior-kuoron harjoitus.

Lauantaina, syysk. 15. p:nä klo 9:00 aam. - 3:30 ip. "Church Growth Workshop" Cantonissa. Klo 7:30 ill. Kahvila.

JOYCE I. HANNULA CFP

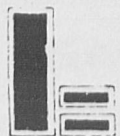
Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS AMERICAN EXPRESS

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

ALICE & EUGENE HEIKKILÄ

TERVETULOAA YSTÄVÄT

LUNENBURG
FORD ISUZU

Rte.2A, Lunenburg 345-1011

NORTH END SUBARU MAZDA

Rte.2A, Lunenburg 582-4911

HEIKKILÄ COUNTRY DEALERSHIPS

Hillcrest hoitokodin asukkaat Aili Jalko (vas.) ja Lydia Saari (oik.) ovat saaneet Lydian tyttären Helen Kosken (toinen vas.) ja tämän miehen George (Yrjö) Kosken (toinen vas.) vieraikseen.

Kirje toimitukseen:

Elok. 1990 Viime viikolla me osallistuimme Dr. Silberille pidettyyn vastaanottoon Fitchburgilaisessa kodissa. Koska olemme B.U. vanhempia, kunnioitimme jo ennestään miehen kykyä ja lahjoja B.U:n johdossa. Hän osoitti kykyä suunnitella uusia ja kekseliäitä ohjelmia ja hänen ideansa olivat tuoreita. Tri Silber pystyi toteuttamaan ne suurella menestyksellä. Siksi meitä henkilökohtaisesti kiinnosti kuulla, mitä hän tekisi kuvernöörinä.

Hänen ajatuksensa ovat tuoreita ja kriittisiä ja ansaitsevat huomiomme. Meidän nähdäksemme tämä mies ei ole poliittisesti velkaa kenellekään, ja voi omistaa huomionsa mihin tahansa tarvitaan vetäkkeeseen valtiomme kaoksesta, joka meitä nyt uhkaa. Ongelmamme ovat monumentaalisia.

Hänen suunnitelmansa ovat loogisia ja osoittavat hyvää faktojen hallintaa sekä todellista halukkuutta kuunnella ja oppia valtiostamme sen asukkailta.

Käy nopeasti esille, että meidän paras mahdollisuus on MUUTOS, tri Silberin ohjauksella. Mutta on todella kuunneltava tri Silberi itseään, eikä meidän tulkin- taamme, ymmärtääkseen mi-

tä hän ajattelee ja mitä hän tekisi. Me kehoitamme vahvasti lukemaan hänen kirjansa "Straight Shooting - What's Wrong With America and How to Fix It".

Tri Silberin ajatukset van- husten terveydenhuollosta ovat todella rohkaisevia, kun kuulee hänen itsensä puhuvan uusista ohjelmista jne. Hänen suunnitelmansa terveemmäksi talouselämäksi ja elinkustannusten kontrolloimiseksi ovat hyviä, samoin hänen uskonsa koulutuksen suureen tarpeeseen tässä valtiossa. Hänen ideansa koulutuksesta ovat syntyneet kokemuksesta, ja hän pystyy luettelemaan, mitkä asiat ovat vääriä, ja miten ne korjataan.

Me uskomme, useiden muiden tavoin, että tri Silber on ainoa toivomme. Jokaisen täytyy äänestää ilmaistaakseen mielipiteensä ja sanoa sanansa tulevaisuudestamme. Amerikka tarvitsee ään- täsi. Amerikan vuoksi sinun on tutkittava kysymyksiä ja miehiä, sekä miten he korjaisivat tuhon; ei sitä mitä he ajattelevat kilpailijoistaan tai mitä he tekivät kymmenen vuotta sitten. JOS ET ÄÄ- NESTÄ SINULLA EI OLE SYY- TÄ KRITISOIDA!

Armas ja Barbara
Kaukoranta
Fitchburg, MA

ELÄMÄÄ ... jatkoa sivulta 12

noo, ja kertoo sodan aikaisista keräyksistä ja ruokapaketeista. "Suomen puolella ollaan aina oltu."

Aili opetti suomen kielen molemmille lapsilleen, jotka aikoinaan kävivät myös lhanne-liitossa Saima Haalissa. Juuri äsken tytär oli käynyt lepokodissa ja tuonut äidilleen mustikkasoppaa ja riisi- puuroa.

Oman äitinsä Aili menetti 10-vuotiaana. Isä kuoli vuotta myöhemmin. Siitä asti Aili on elättänyt itsensä, aluksi piika- na ja paimenena.

Kun hän Suomessa vieraillessaan kyläili entisissä piiko- mispaikoissa, vieras otettiin

avosylin vastaan. "Pitivät kuin kuninkaana," Aili kertoo. Hyvä työntekijä ilmeisesti muistetiin. "Mitään trabulia ei ole koskaan ollut, aina olen tullut hyvin toimeen," Aili toteaa työvuosistaan.

Kouluja nuorena orvoksi jää- nyt tyttö ei koskaan käynyt. Isä ja veljet kuitenkin opet- tivat lukemaan. Isä antoi töi- hin lähtiessään 'kotiläksyjä', jotka piti osata isän tullessa kotiin. Aili muistelee, kuinka lapset kiipesivät kotitaloa ym- päroviin puihin lukemaan, ku- kin omaan puuhunsa.

Suomeen Aililla on ikävä. Jos hän tietäisi, ettei terveys petä, hän lähtisi takaisin syn- nymaahan. "Haluaisin samaan hautaan isän ja äidin

kanssa."

Aili on valmis viimeiseen lähtöön. "Odotan vaan, että kuolisin pois," hän toteaa kun kysytään harrastuksista. Avio- mies Pekka Jalko kuoli viiti- senkymmentä vuotta sitten sydänhalvaukseen. "Minulla oli hyvä mies, tahtoisin mennä sen luo," Aili sanoo.

"Päivät sujuu mukavasti kun täällä on paljon väkeä," Aili kertoo elämästä lepokodissa. "Aina on jotain ohjelmaa, tä- näänkin oli urkujen soittoa." Sukulaiset vierailevat sään- nöllisesti. Floridassa asuva poikakin viettää kesät Fitch- burgin seudulla. Tuttavia Aili kuitenkin kaipaisi vieraiksi enemmän.

MILJOONASADE ... jatkoa etusivulta

Matkansa rahoitukseen po- jat olivat saaneet apua Esittä- vän taiteen edistämiskeskuk- selta ja ulkoministeriöltä, mutta niitäkään rahoja ei oltu vielä nähty.

Vähän joukkoa ihmetytti se, että FinnFestin konserttiin ke- rättiin pääsymaksu. He nimit- täin olivat lupautuneet esiin- tymään ilmaiseksi, kunhan konserttikin olisi ilmainen.

"Voisivat antaa edes osan siitä meille, koska pelkästään äänetoistolaitteistomme tuli maksamaan tonnin (dollareita)", Salo huomautti.

Rahahuolista huolimatta Miljoonasade viihtyi Hancoc- kissa. Salo esitteli innoissaan päivänsä suuria ostoksia: Suomi Collegen nimellä va- rustettua T-paitaa, punaisia shortseja ja mustia keino- kuituisia sukkia, joista toinen ve- dettiin polveen asti, toinen sai jäädä alamäkeen. Siinä illan esiintymisasu.

Muutenkin tällä joukolla näytti olevan erinomainen keskinäinen huumori, jota vil- jeltiin vapaasti.

Miljoonasateen neljästä LP-levystä kaksi on yltänyt kultaan, kolmas kieppuu rajal- la. Suomessa kultalevyksi luokitellaan levy, mitä on myy- ty 25,000 kappaletta.

Suomessa Miljoonasade te- kee 120 - 130 keikkaa vuo- dessa. Esiintymisiä on sekä kapakoissa että tanssilavoil- la.

Amerikan matkaa varten kol- meen biisiinsä he olivat hanki- neet englanninkieliset kää- nökset. Suunnitelmissa oli käännätyttää kokonainen de- monauhallinen englanniksi ulkomaisia levy-yhtiöitä var- ten.

"Vaikka ei meillä mitään hin- kua ole pyrkä ulkomaille," Sa- lo kommentoi kertoen heti pe- rään Miljoonasateen olevan tällä hetkellä Suomen naapu- rimaan Eestin suosituin bändi.

Miljoonasateen musiikki on ihan mukavaa kuun- neltavaa. Mutta sanoissa tun- tuu olevan sen ydin. Niissä on samanlaista voimaa ja oival- lusta kuin esimerkiksi ameri- kalaisten Talking Heads ja R.E.M. bändien musiikissa.

Salo kertoi keräävänsä lau- luihinsa ideoita kaiken aikaa. Hän tekee jatkuvasti muistiin- panoja kuulemistaan erehdyk- sistä. Niistä sitten syntyy myöhemmin laulujen sanoit- tukset.

Miljoonasateen ensimmäi- nen hitti on Salon lapsuusvuo- sien idolista, neuvostoliittolai- sesta astronautista Juri Gaga- rinista kertova laulu. Se oli yksi FinnFestissä kuullusta englanninkielisistä biisistä.

Mutta ainakin Hancockissa Miljoonasade osoitti, että täl- läinen rockmusiikki on kan- sainvälistä ja globaalista laa- dultaan. Vaikkei aina ymmär- rä sanoja, voit silti elää muka- na musiikissa, sen melodisuus on meille kaikille yhteistä.

Salon mukaansa tempaava esiintymistyyli lämmitti myös yleisön alkutuumiin. Hän to- kaisi heti aluksi, että tänne on sitten tultu tanssimaan ja ke-

hotti yleisöä joko tanssimaan musiikin tahdissa paikallaan tai saapumaan lavan edus- talle, missä tilaa oli roppakau- palla.

Ja se teps. Lavan edusta täyttyi innokkaista tanssi- joista tai muuten vain musiikin tahdissa keinuvista välittö- mästi.

Bändin suosio oli ilmeinen: se päättyi kolminkertaisen ta- kaisin kutsumisen merkeissä. Eikä siinä vielä kaikki, ihailijat muodostivat pitkän jonon pu- kuhuoneen edustalle nimikir- joitusten ja valokuvien toivos- sa.

Ikävää, että FinnFestin vir- kailijat eivät olleet osanneet neuvoa Miljoonasadetta pak- kaamaan kasettejaan ja ni- mellään varustettuja T-paitoja laukuihinsa. Ne olisivat men- neet kuin kuumille kiville. Ja ne olisivat auttaneet katta- maan matkakuluja ...

Miljoonasateen kokoonpano edestä vasemmalta: Matti Nurro (kitara), Jarmo Hovi (rummut), Olli Heikkinen (kos- ketinsoittimet), Heikki Salo (solisti) ja Ari Laaksonen (basso).

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 44 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

LYDON & HAASE CO.

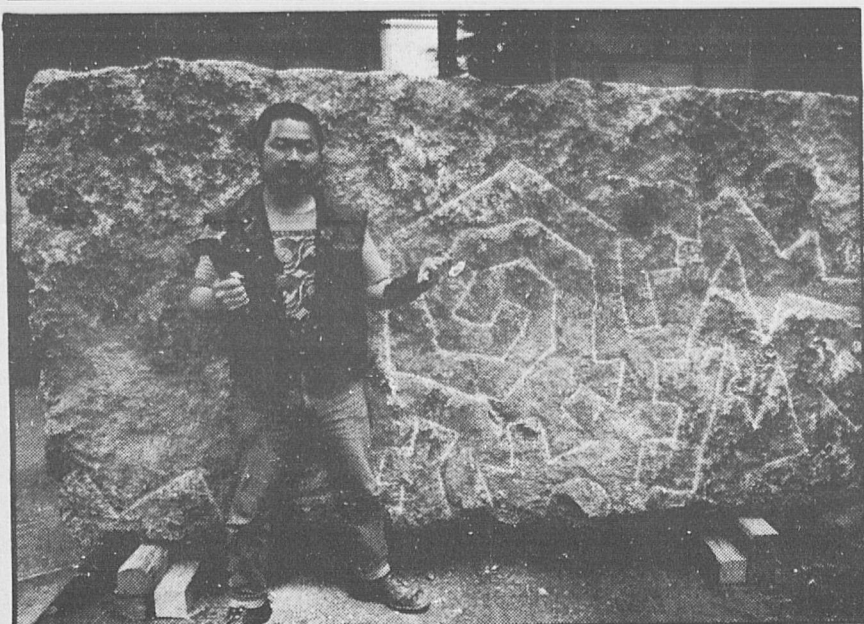
209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Viikon ajan jokainen sai auttaa Ken Hiratsukaa kuvanveistossa.

Kyselijöitä riitti.

Kivenmurikka yhdistää maailmat

Taiteilija Ken Hiratsuka naputtaa viivaa 15,000 kilon kivenjätkäleeseen Helsingin keskustassa japanilaisella tyyneydellä. Hänen mielestään koko maapallo on yhtä mahtavan suurta kiveä. Rajat ovat keinotekoiset.

Kaksi amerikkalaista - toinen valkoinen, toinen musta - ja yksi neuvostoliittolainen tulevat ihmettelemään kivenmurikkaa. Yhdessä. Ken Hiratsukan ajatus toimii sittenkin.

Taiteilija sai graniittikivensä Helsingin Länsisatamasta ja kaiken kansan ihmeteltävänä työ ja tekijänsä ovat olleet heinäkuun alusta lähtien.

Hiratsuka luuli joutuvansa ihmisten silmistä pois, jonkun puiston perukoille. Mutta ei. Taiteilija on ollut innoissaan siitä, että pääsi "pelipaikoille" ihmisten keskelle, keskelle kaupunkia.

Suomalaiset taiteenystävät tuntien Hiratsukan lienee kuullut työstään monenlaista, suomenkielistä kommenttia, mutta onneksi ei ole ymmärtänyt.

Hänestä on ollut upeaa, kun ohikulkijat ovat uskaltaneet kyselemään, mitä tässä oikein tapahtuu.

Jokainen on taiteilija

Möhkäle pyöräytettiin ympäri. Yhden viikon ajan jokaisella ohikulkijalla oli mahdollisuus hakata oma elämänsä viivaa graniittiin.

Yksi ehto Hiratsukalla oli: viiva ei saa ylittää toista, koska menneisyys ei koskaan toistu.

Amerikkalaiset pysähtyvät kiviteoksen äärelle ja aloittavat keskustelun heti taiteilijan kanssa. Enemmistö eli suomalaiset kuikuilevat hieman kauempaa.

Amerikkalainen vanha rouva haluaa kokeilla, mihin hänen voimansa riittävät. Graniitti on kovimpia aineita maailmassa, vain timantti voittaa sen. Rouva onnistuu kilkuttelemaan Hiratsukan aloittamaa viivaa eteenpäin.

- Great!

Rakkaudesta kiveen

Kivi on kaunista, huomasi Ken Hiratsuka jo pikkupoika-

na Japanin rantoja ja rinteitä samoillessaan. Harrastus, kivien keräily, muuntui vuosien mittaan työksi, kiven käsittelyksi, kuvanveistoksi.

Kotimaan taidepiiriin tyyli ei innostanut Hiratsukaa, vaan hän muutti kahdeksan vuotta sitten New Yorkiin.

- Pidän kaupungin kivisistä kaduista ja suurista rakennuksista.

Käsitteeseen "taide" Hiratsuka suhtautuu laajasti. Taide ei saa olla korkeampaa kuin elämä itse ja jokainen voi ja osaa ilmaista itseään. Sen pitäisi kuulua jokaisen ihmisen jokapäiväiseen elämään. Sitä hän ihmettelee, miksi Suomesta puuttuu taide kaduilta. Kaikenlaista merkitykseltä ilmoitusta ovat kadunvarret täynnä.

Hänen puheessaan tulevat useaan otteeseen esille sanat "ilo" ja "mielihyvä". Taide voi vapauttaa ihmisen tuskasta.

Silmien ummistaminen ei kuulu kuitenkaan Hiratsukan taidekuvaan.

- Tietenkin taiteen on muistutettava ihmisiä asioista, joita maailmassa tapahtuu ja joita ei pitäisi tapahtua.

Koko maailma urakkana

Hiratsukalla on suuri urakka edessään, jos hän aikoo sen toteuttaa. Se ei ole sen enempää tai vähempää kuin veistoksen tekeminen jokaisessa maailman maassa. Lykyä tykö vain.

Tähän mennessä hänellä on takanaan USA, Japani, Italia, Itävalta, Ranska ja Australia.

Suomessa teon alla olevan veistoksen kohtalosta ei ole vielä täydellistä varmuutta. Kaivopihaan se ei voi jäädä.

Kiviprojektin takapiruna toiminut Helsingin yliopiston ylioppilaskunta toivoisi, että teos saisi olla ihmisten näkyvillä, koska niin se on tehtykin.

Taiteilijalla itsellään olisi toivomus, että teos löytäisi

joskus tiensä kuuuhun, josta se voisi katsella Helsinkiin.

Ken Hiratsuka lähtee Helsingistä takaisin Amerikkaan, jossa hänellä on monta projektia meneillään. Ensimmäisenä hän aikoo hypätä moot-

toripyörän selkään ja ajaa mantereen halki New Yorkista Santa Fehen Kaliforniaan. Siellä odottaa, mikäs muu, kuin eräs kivi.

Marja Luumi (Demari)

Valtion taidemuseo aloittanut toimintansa

Suomen tasavallan presidentti on nimittänyt valtion taidemuseon ylijohtajaksi Helsingin kaupunginmuseon johtajan, filosofian lisensiaatti Marja-Liisa Rönkön, 44. Hänen viisivuotinen toimintansa alkaa marraskuun alussa.

Valtion taidemuseo aloitti toimintansa tämän kuun alussa ja se tulee toimimaan Ateenumin rakennuksessa, jonka peruskorjaus valmistuu vuodenvaihteessa. Museon näyttelytoiminta alkaa keväällä 1991.

Valtion taidemuseo on valtakunnallinen kuvataiteen keskusmuseo, ja sen alaisuudessa toimivat mm. Suomen taiteen museo, ulkomaisen taiteen museo ja nykytaiteen museo.

Valtion taidemuseo vastaa valtakunnallisesta taidemuseotoiminnasta ja suomalaisen kuvataiteen edistämisestä. Sen tehtäviin kuuluu myös maan muiden taidemuseoiden avustaminen.

Suomella hyvät öljyvarastot

Suomea ei uhkaa öljykriisi, ei ainakaan heti, koska varastoissa on yli kolmen kuukauden tarpeet ja varastot ovat kansainvälisiä suosituksia suuremmat.

Suomen öljy tuodaan lähes kokonaan Neuvostoliitosta, säännöstelyyn ei jouduta ainakaan lähiaikoina. Suomessa uskotaan, että jos tilanne pahenee, voidaan korvaavat toimepiteet käynnistää hyvin nopeasti.

Suomessa alhaisimmat lapsilisät Pohjoismaissa

1980-luvulla lapsilisät ovat nousseet eniten Islannissa, Tanskassa ja Norjassa.

Suomessa lapsilisän reaalin kasvu on ollut viime vuosikymmenellä hyvin vähäistä ja tällä hetkellä Suomessa maksetaan Pohjoismaiden alhaisimmat lapsilisät. Islannissa yhdestä lapsesta maksettava -lisä oli viime vuonna lähes kaksinkertainen Suomeen verrattuna.

Tämä käy ilmi tanskalaisen tutkijan Rita Knudsenin tutkimuksesta.

Perhepoliittinen tuki lapsiperheille on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa 1980-luvulla. Suomessa perheiden tulonsiirtoihin ja paleveluihin käytettiin 1987 3.3 prosenttia bruttokansantuotteesta. Suomen edelle menee muista Pohjoismaista vain Ruotsi, jossa tukeen käytettiin 4.2 prosenttia. BKT:stä.

Sosiaalimennoista perheetuksille lohkeaa Suomessa ja Islannissa 15 prosenttia, kun prosenttiosuus muissa Pohjoismaissa jää 12:een.

Suomi painottaa verovähennyksiä

Suomi eroaa muista Pohjoismaista selvästi siinä, että verovähennysten osuus kaikista tukimuodoista on muita maita selvästi suurempi, yli 19 prosenttia. Islannissa verovähennysten suuruus on vain hieman yli prosentti kaikista tukimuodoista.

Vuonna 1987 verovähennyksinä saatu tuki oli Suomessa noin 2,900 markkaa alle 15-vuotiasta lasta kohti;

Norjassa tuki oli lasta kohden noin 1,400 markkaa.

Perhepoliittisesta tuesta noin puolet jaetaan Ruotsissa ja Tanskassa palveluina. Palvelujen osuus myös Suomessa on voimakkaassa kasvussa.

Päivähoidon järjestämiseen käytetään koko tuesta yli 40 prosenttia Ruotsissa ja Tanskassa. Suomessa päivähoitoon osuus etuuksista on noin 30 prosenttia. Päivähoitossa olevien lasten määrä on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojärjestelmä on Islantia lukuunottamatta tulositonainen kaikissa pohjoismaissa. Tanskassa ja Ruotsissa päivärahan suuruus on 90 prosenttia tuloista, kun se Suomessa on keskimäärin 80 prosenttia alemmissa tuloluokissa ja ylempissä sitä vähemmän.

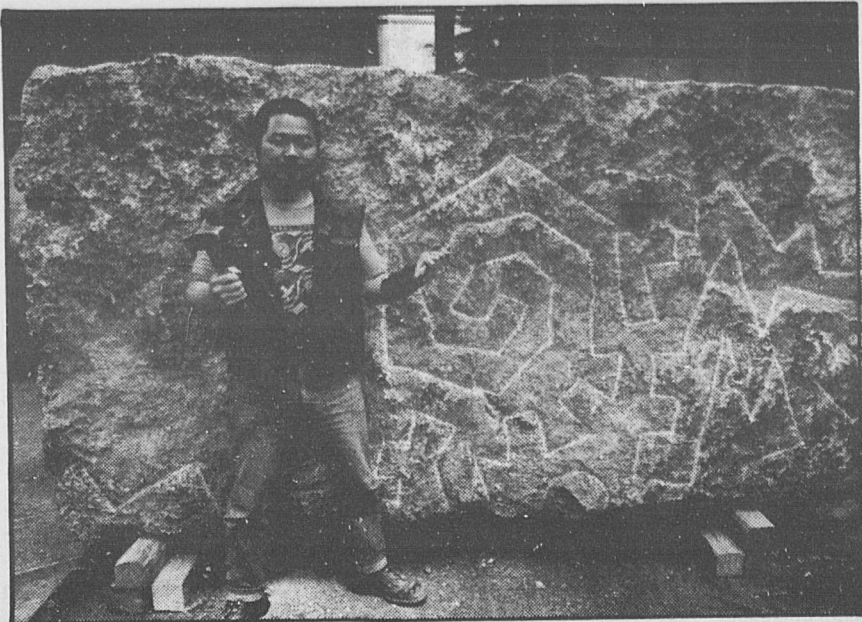
Hallitus varautunut energian säästämiseen

Suomen hallitus on varautunut toimiin energian säästämiseksi, jos Persianlahden kriisi pitkittyessään aiheuttaa Suomessa öljyn hinta- tai saatavuuskriisin, sanoo kauppa- ja teollisuusministeri Ilkka Suominen.

Toistaiseksi säästöohjelmien laatimiseen ei Suomessa mukaan ole aihetta. Hän kuitenkin kehotti kansalaisia vapaaehtoisesti vähentämään energiakäyttöä.

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Viikon ajan jokainen sai auttaa Ken Hiratsukaa kuvanveistossa.

Kyselijöitä riitti.

Kivenmurikka yhdistää maailmat

Taiteilija Ken Hiratsuka naputtaa viivaa 15,000 kilon kivenjärkeeseen Helsingin keskustassa japanilaisella tyyneydellä. Hänen mielestään koko maapallo on yhtä mahtavan suurta kiveä. Rajat ovat keinotekoiset.

Kaksi amerikkalaista - toinen valkoinen, toinen musta - ja yksi neuvostoliittolainen tulevat ihmettelemään kivenmurikkaa. Yhdessä Ken Hiratsukan ajatus toimii sittenkin.

Taiteilija sai graniittikivensä Helsingin Länsisatamasta ja kaiken kansan ihmeteltävänä työ ja tekijänsä ovat olleet heinäkuun alusta lähtien.

Hiratsuka luuli joutuvansa ihmisten silmistä pois, jonkun puiston perukoille. Mutta ei. Taiteilija on ollut innoissaan siitä, että pääsi "pelipaikoille" ihmisten keskelle, keskelle kaupunkia.

Suomalaiset taiteenystävät tuntevat Hiratsukan lienee kuullut työstään monenlaista, suomenkielistä kommenttia, mutta onneksi ei ole ymmärtänyt.

Hänestä on ollut upeaa, kun ohikulkijat ovat uskaltaneet kyselemään, mitä tässä oikein tapahtuu.

Jokainen on taiteilija

Möhkäle pyörätettiin ympäri. Yhden viikon ajan jokaisella ohikulkijalla oli mahdollisuus hakata oma elämänsä viivansa graniittiin.

Yksi ehto Hiratsukalla oli: viiva ei saa ylittää toista, koska menneisyys ei koskaan toistu.

Amerikkalaiset pysähtyvät kiviteoksen äärelle ja aloittavat keskustelun heti taiteilijan kanssa. Enemmistö eli suomalaiset kuikuilevat hieman kauempaa.

Amerikkalainen vanha rouva haluaa kokeilla, mihin hänen voimansa riittävät. Graniitti on kovimpia aineita maailmassa, vain timantti voittaa sen. Rouva onnistuu kilkuttelemaan Hiratsukan aloittamaa viivaa eteenpäin.

- Great!

Rakkaudesta kiveen

Kivi on kaunista, huomasi Ken Hiratsuka jo pikkupoika-

na Japanin rantoja ja rinteitä samoillessaan, Harrastus, kivien keräily, muuntui vuosien mittaan työksi, kiven käsittelyksi, kuvanveistoksi.

Kotimaan taidepiiriin tyyli ei innostanut Hiratsukaa, vaan hän muutti kahdeksan vuotta sitten New Yorkiin.

- Pidän kaupungin kivisistä kaduista ja suurista rakennuksista.

Käsitteeseen "taide" Hiratsuka suhtautuu laajasti. Taide ei saa olla korkeampaa kuin elämä itse ja jokainen voi ja osaa ilmaista itseään. Sen pitäisi kuulua jokaisen ihmisen jokapäiväiseen elämään. Sitä hän ihmettelee, miksi Suomesta puuttuu taide kaduilta. Kaikenlaista merkityksentä ilmoitussaastaa ovat kadunvarret täynnä.

Hänen puheessaan tulevat useaan otteeseen esille sanat "ilo" ja "mielihyvä". Taide voi vapauttaa ihmisen tuskasta.

Silmien uimistaminen ei kuulu kuitenkaan Hiratsukan taidekuvaan.

- Tietenkin taiteen on muistutettava ihmisiä asioista, joita maailmassa tapahtuu ja joita ei pitäisi tapahtua.

Koko maailma urakkana

Hiratsukalla on suuri urakka edessään, jos hän aikoo sen toteuttaa. Se ei ole sen enempää tai vähempää kuin veistoksen tekeminen jokaisessa maailman maassa. Lykyä tykö vain.

Tähän mennessä hänellä on takanaan USA, Japani, Italia, Itävalta, Ranska ja Australia.

Suomessa teon alla olevan veistoksen kohtalosta ei ole vielä täydellistä varmuutta. Kaivopihaan se ei voi jäädä.

Kiviprojektin takapiruna toiminut Helsingin yliopiston ylioppilaskunta toivoisi, että teos saisi olla ihmisten näkyvillä, koska niin se on tehtykin.

Taiteilijalla itsellään olisi toivomus, että teos löytäisi

joskus tiensä kuuuhun, josta se voisi katsella Helsinkiin.

Ken Hiratsuka lähtee Helsingistä takaisin Amerikkaan, jossa hänellä on monta projektia meneillään. Ensimmäisenä hän aikoo hypätä moot-

toripyörän selkään ja ajaa mantereen halki New Yorkista Santa Fehen Kaliforniaan. Siellä odottaa, mikäs muu, kuin eräs kivi.

Marja Luumi (Demari)

Valtion taidemuseo aloittanut toimintansa

Suomen tasavallan presidentti on nimittänyt valtion taidemuseon ylijohtajaksi Helsingin kaupungin museon johtajan, filosofian lisensiaatti Marja-Liisa Rönkön, 44. Hänen viisivuotinen toimintansa alkaa marraskuun alussa.

Valtion taidemuseo aloitti toimintansa tämän kuun alussa ja se tulee toimimaan Ateenan rakennuksessa, jonka peruskorjaus valmistuu vuodenvaihteessa. Museon näyttelytoiminta alkaa keväällä 1991.

Valtion taidemuseo on valtakunnallinen kuvataiteen keskusmuseo, ja sen alaisuudessa toimivat mm. Suomen taiteen museo, ulkomaisen taiteen museo ja nykytaiteen museo.

Valtion taidemuseo vastaa valtakunnallisesta taidemuseotoiminnasta ja suomalaisen kuvataiteen edistämisestä. Sen tehtäviin kuuluu myös maan muiden taidemuseoiden avustaminen.

Suomella hyvät öljyvarastot

Suomea ei uhkaa öljykriisi, ei ainakaan heti, koska varastoissa on yli kolmen kuukauden tarpeet ja varastot ovat kansainvälisiä suosituksia suuremmat.

Suomen öljy tuodaan lähes kokonaan Neuvostoliitosta, säännöstelyyn ei jouduta ainakaan lähiaikoina. Suomessa uskotaan, että jos tilanne pahenee, voidaan korvaavat toimepiteet käynnistää hyvin nopeasti.

Suomessa alhaisimmat lapsilisät Pohjoismaissa

1980-luvulla lapsilisät ovat nousseet eniten Islannissa, Tanskassa ja Norjassa.

Suomessa lapsilisän reaalin kasvu on ollut viime vuosikymmenellä hyvin vähäistä ja tällä hetkellä Suomessa maksetaan Pohjoismaiden alhaisimmat lapsilisät. Islannissa yhdestä lapsesta maksettava -lisä oli viime vuonna lähes kaksinkertainen Suomeen verrattuna.

Tämä käy ilmi tanskalaisen tutkijan Rita Knudsenin tutkimuksesta.

Perhepoliittinen tuki lapsiperheille on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa 1980-luvulla. Suomessa perheiden tulonsiirtoihin ja palveluihin käytettiin 1987 3.3 prosenttia bruttokansantuotteesta. Suomen edelle menee muista Pohjoismaista vain Ruotsi, jossa tukeen käytettiin 4.2 prosenttia. BKT:stä.

Sosiaalimenosta perheetuksille lohkeaa Suomessa ja Islannissa 15 prosenttia, kun prosenttiosuus muissa Pohjoismaissa jää 12:een.

Suomi painottaa verovähennyksiä

Suomi eroaa muista Pohjoismaista selvästi siinä, että verovähennysten osuus kaikista tukimuodoista on muita maita selvästi suurempi, yli 19 prosenttia. Islannissa verovähennysten suuruus on vain hieman yli prosentti kaikista tukimuodoista.

Vuonna 1987 verovähennyksinä saatu tuki oli Suomessa noin 2,900 markkaa alle 15-vuotiasta lasta kohti;

Norjassa tuki oli lasta kohden noin 1,400 markkaa.

Perhepoliittisesta tuesta noin puolet jaetaan Ruotsissa ja Tanskassa palveluina. Palvelujen osuus myös Suomessa on voimakkaassa kasvussa.

Päivähoidon järjestämiseen käytetään koko tuesta yli 40 prosenttia Ruotsissa ja Tanskassa. Suomessa päivähoidon osuus etuuksista on noin 30 prosenttia. Päivähoidossa olevien lasten määrä on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahajärjestelmä on Islantia lukuunottamatta tulosidon-nainen kaikissa pohjoismaissa. Tanskassa ja Ruotsissa päivärahan suuruus on 90 prosenttia tuloista, kun se Suomessa on keskimäärin 80 prosenttia alemmissa tuloluokissa ja ylemissä sitä vähemmän.

Hallitus varautunut energian säästämiseen

Suomen hallitus on varautunut toimiin energian säästämiseksi, jos Persianlahden kriisi pitkittyessään aiheuttaa Suomessa öljyn hinta- tai saatavuuskriisin, sanoo kauppa- ja teollisuusministeri Ilkka Suominen.

Toistaiseksi säästöohjelmien laatimiseen ei Suomen mukaan ole aihetta. Hän kuitenkin kehotti kansalaisia vapaaehtoisesti vähentämään energiankäyttöä.

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI PUOLILTA

Ruotsalais-hoitajat hukkasivat potilaansa

TUKHOLMA - Kaksi tukholmalaisesta mielisairaanhoidajaa, joiden oli määrä matkustaa potilaan kanssa toipilaslomalle Turkkiin, hukkasivat potilaan Arlandan lentokentällä ja jättivät hänet siinä matkustaen itse aurinkolomalle Turkin Antalyaan. Heistä ei ole kuultu sen koommin.

Hoitajat etsivät 31-vuotiaasta miespotilastaan 45 minuuttia, mutta päättivät sitten lentää itse lomakohteeseen. Heillä oli mukanaan potilaan passi, matkaliput ja rahat.

Koneen miehistölle hoitajat sanoivat, että potilas selviää kyllä itse. Lentokentän henkilökunta hälytti paikalle poliisin, koska kentällä harhaili mies, joka ei osannut sanoa, kuka hän oli tai mistä hän tuli.

Tapaus on aiheuttanut suurta hälyä Ruotissa. Saattajia ei kuitenkaan ole kutsuttu takaisin lomaltaan, koska se tulisi liian kalliiksi.

NL:n juutalaisia ennätysmäärä Israeliin

Persianlahden kriisi ei ole vaikuttanut juutalaisten muuttoon Neuvostoliitosta Israeliin. Elokuun määrän arvioidaan nousevan 17,000:ään. Se olisi suurin kuukausittain tulijamäärä tänä vuonna.

Israelin siirtolaisasioista huolehtiva Juutalaistoimisto ilmoitti äskettäin, että tänä vuonna Israeliin on saapunut 80,000 neuvostojuutalaista.

Neuvostoliitosta tulevien juutalaisten muuttoaalto on aiheuttanut huolta arabimaissa. Ne pelkäävät tulijoiden asettuvan Israelin miehittämille palestiinalaisalueille.

Harry Kivijärvi pohjoismaisen veistokilvan voittaja

Kuvanveistäjä Harry Kivijärvi on voittanut pohjoismaisen kuvanveistokilvan. Kilpailun voittanut ehdotus muodostuu kuudesta kookkaasta kivipaadesta.

Muistomerkki paljastetaan vuonna 1993 ruotsalaisessa Varbergin kaupungissa Varnergin linnan vuoden 1343 tapahtumien muistoksi. Silloin purkautui Norjan ja Ruotsi-Suomen välinen unioni.

Wallenberg-tutkimus vauhtiin

Neuvostojohto on muuttanut suhtautumistaan ruotsalaisdiplomaatti *Raoul Wallenbergin* kohtalon selvittämiseen ja on luvannut auuttaa arvoituksen ratkaisemisessa. Viranomaiset ja Wallenbergin kohtaloa tutkivan kansainvälisen komission edustajat ovat ryhtyneet etsimään uusia johtolankoja Vladimirin kaupungissa.

Tutkimuksiin osallistuu Neuvostoliiton sisä- ja ulkoministeriöiden korkeita virkamiehiä ja turvallisuuspalvelu KGB:n edustajia.

Ryhmä aikoo tutkia arkostoja ja haastattelee Vladimirin keskusvankilan entisiä vankkeja. Useimmat silminnäkijöiden todisteet ovat peräisin tästä vankilasta.

Tutkijat aikovat vierailla myös Torzhokin kaupungin lähellä sijaitsevassa vankilassa, missä kahden todistajan kerrotaan nähneen Wallenbergin elossa vielä vuoden 1987 marraskuussa. Tieto on peräisin edesmenneeltä rauhannobelistilta Andrei Saharovilta, joka myös tutki Wallenbergin tapausta.

Neuvostojohto on tähän asti itsestipentaisesti väittänyt, että Wallenberg kuoli Lubjankan

vankilassa Moskovassa vuoden 1947 tammikuussa.

"Nyt he suostuvat ensimmäistä kertaa tutkimaan, oliko asia todellisuudessa näin", sanoi Wallenberg-komission kanadalainen puheenjohtaja Irwin Cotler tiedotustilaisuudessa Moskovassa.

Cotler julkaisi toukokuussa 1,200-sivuisen raportin Wallenbergiä koskevasta todistusaineistosta, jonka mukaan tämä oli elossa vielä 1960-luvulla ja saattaa elää edelleenkin.

Wallenbergin tapausta tutkinut neuvostoliittolainen lehtimies Aleksei Kartsev sanoo pystyvänsä todistamaan, että tämän pidatti Stalinin vastakoilujärjestö Smersh Budapestissa 1945. Smersh haletettiin vuonna 1947 ja sen arkistot siirtyivät KGB:n haltuun.

Saksat yhteen 3. lokakuuta

BONN - Viikkoja kestänyt epä tietoisuus Saksojen yhdistymisen päivämäärästä loppui äskettäin, kun koko yön istunut DDR:n kansankamari sai päätetyksi, että lokakuun 3. päivästä lähtien on oleva vain yksi Saksa.

Päätös, jota vastaan äänestivät entisen kommunistisen valtapuolueen sekä eräiden kansalaisjärjestöjen edustajat, otettiin liittotasavallan puolella vastaan tyytyväisinä. Sekä maan hallitus että oppositiossa oleva SPD katsovat, että epä tietoisuus oli jo käynyt suorastaan sietämättömäksi molempien Saksojen kansalaisille.

Liittotasavallan sosialidemokraattien puheenjohtajan Hans-Jochen Vogel mukaan SPD aikoo kuitenkin äänestää viimeistä valtioiden yhtymissopimusta vastaan, jos aborttilaki tulee voimaan hallituksen kaavailmassa muodossa eli liittotasavaltalainen nainen ei saisi teettää aborttia itäpuolella, jossa se pysyisi toistaiseksi sallittuna. SPD haluaisi, että DDR:n lakia sovellettaisiin koko valtakunnassa uuden lain säätämiseen asti.

Jos SPD kiletäytyy kannt-

tamasta valtiosopimusta, Saksat yhdistyvät ylimenokauden järjestelyllä, joka antaa mahdollisuuden muuttaa kiistanalaisia yksityiskohtia.

Ensimmäiset reaktiot kansankamripäätöksen ddr:läisten keskuudessa olivat tyytyväisiä. Työttömyyden kasvassa päivä päivältä ja hintojen kohotessa on varma tieto yhdistymisen ajankohdasta helppotunut.

Nyt hyväksyttyä päivämäärää perusteltiin sillä, että uuden Saksan ulko- ja turvallisuuspoliittisesta asemasta on tuolloin ehditty sopia sekä syyskuun puolessa välissä pidettävissä ns. 2 + 4 -neuvotteluissa että Etykin ulkoministerikokouksessa 1. ja 2. lokakuuta.

Ensimmäiset yhteissaksalaiset parlamenttivaalit järjestetään nyt varmasti 2. joulukuuta. DDR:n poliitikoilla on enää kuusi viikkoa aikaa osallistua tähän vaalitaisteluun ministereinä tai parlamentaarikkoina, sitten he ovat tavallisia kuolevaisia.

Erityisesti entisten kommunistien vallanpitäjien kannalta on mielenkiintonsa sillä, tuleeko viiden prosentin äänikynnys voimaan koko Saksan alueella. Se on yksi vielä auki olevista kohdista vaalilaissa.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES